Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...гэмнай 1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 202 (13691) | 1974 оной августын 29, четверг | Сэн 2 мүнгэн

«СОЮЗ-15» НИИДЭҺЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Союз-15» гэжэ замбуулинай онгосо августын 27-до Москвагай сагаар 17 часай үеэр Дэлхэйе 12 дахин тойроод ябаба.

Тэрэл үглөөгүүр онгосын ниидэхэ замай залагдаһанай һүүлээр «Союз-15» онгосын замбуулиндахи замай параметрнүүд иимэ байгаа:

— Газар дэлхэйһээ холодолгын саада захань (апогей) — 275 километр;

— Газар дэлхэйһээ холодолгын наада захань (перигей) — 254 километр;

— Газар дэлхэйе 89,6 минутын турша соо тойроно.

— Замбуулиндахи замайнь һөөлжэлгэ — 51,6 градус.

«Союз-15» гэжэ замбуулинай онгосын 7 часһаа 15 час хүрэтэрхи үе соо, Советскэ Союзай газар дээрэһээ радиогоор харагдахагүй зоно до ороод ябахадань, космонавтнууд амараа.

Геннадий Васильевич Сарафанов радио-холбооной ээлжээтэ сеансын үедэ нигэжэ мэдээсээ: экипажнай ниидэлгынгээ программые дүүргэжэ ябана, космонавтнуудай бэе махабад һайн.

«СОЮЗ-15» гэжэ замбуулинай онгосын командир подполковник, Геннадий Васильевич Сарафанов болон «Союз-15» замбуулинай онгосын борт инженер полковник Лев Степанович Дёмин.

(Фототелеграфаар абтаһан зураг.)

КПСС-эй ОБКОМДО

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГАЙ «ДРУЖБА» КОЛХОЗОЙ КОМБАЙНЕР О. Б. АЮШЕЕВЭЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

...үүрэй аймагай «Дружба» колхозой түрүү комбай... СССР-эй Верховно Соведэй депутат Очир Бадмаевич ...о һүүлэй жэлнүүдтэ комбайн жолоодохо мэргэжэл... гаран хүниие һургаа, мүнөө жэлдэ залуу комбай... ...ир Очировые шефтээ абаад байна.

...товско областиин комбайнернуудай жэшээгээр ...жа, 450 гектарай ургаса түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр, ...шанартайгаар хуряажа, 5 мянган центнерһээ бага ...ооһо суглуулха уялга абаа .Табан жэлэй тодор... ...ы, дүрбэдэхи жэлэй ургаса хуряалгые түргэнөөр, ...шанартайгаар үнгэргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүү... ...н уряалтайгаар республикын колхоз, совхозуудай ...комбайнернуудта нүхэр Аюшеев республикын газе... ...ээр дамжуулан хандаһан байна.

...үүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер, СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. Б. Аюшеевэй үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро һайшаан дэмжээд, нүхэр Аюшеевэй бэшэгые комбайнернуудай дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй ургасые саг соонь, һайн шанартайгаар хуряахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, залуу механизаторнуудые дүршэл ехэтэй комбайнернуудай шефтээ абаха хэрэгые эмхидхэхэ эрилтэ КПСС-эй райкомуудта, аймгүйсэдкомуудта, республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ табяа.

Комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулжа байхаар республикын болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаа.

...БҺЭ, ТАРЯА ХУРЯАХАДАА, ...БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАЯЛ

...АЛУУШУУЛАЙ ...ВЕНОДО

РЕПОРТАЖ

...ЭРЭН тосхон ошоһон ...харгын хоёр талаар нэм...эн тунга ногоон тала, ...аар бэлшэһэн атар тар... ...һүрэгүүд, таатай зохид ...рта түбхинэһэн совхоз, ...озуудай тосхонууд, үр... ...ужам сабшалан дээгүүр ...гдаһан гулдагар гоё со... ...үүд эндэ тэндэ жэрыл... ...ыгалан тайбан байда... ...айхамшагта һайхан зу...мэтэ үзэгдэнэ.

...нанай совхозой түб үн... ...соорнай сабшалангай ногоон дайда дээрэ гүл... залуу хүбүүд, басагад ...э һэлижэ забда залигүй ...

...Энэмнай Охор-Шэбэ... сабшалан. Аймагай ...залуу эрхим луговод ...сандр Санжиевич Эр...еевэй даадаг комсомол...ушуулай звено эндэ ...дадаг,—гэжэ аянайм... ...ани, комсомолой Түн... райкомой нэгэдэхи ...етарь Владимир ...ев үбһэшэдэй ...о хүрэхэһөө холо урид ...охон мэдээсэбэ. Луго... ...Эрдынеев тухай тэрэ ...а хөөрөө һэн. Алек...р Эрдынеев гурбадахи ...луговодоор хүдэлхэ ...а, ажалай эрхим ам...та түйлана. Тэрэ даал...аһан 100 гектар сабша...гаа шулуу модонһоонь ...а сэбэрлэн үтэгжүүл...эй, уһалһанай ашаар ...бүри үбһэ ногооной үн...баян ургаса хуряана. ...2 ондо сабшалангайнгаа ...бүриһөө 37 центнер ...хуряаһан, үнгэрэгшэ ...дэ гектар бүриин 56 ...ер үбһэ абажа, алдар ...а гараһан, аймагай лу...-чемпион гэһэн нэрэ ...э хүртэһэн, ВЛКСМ-...К-гай Хүндэлэлэй гра...р, «1973 оной со...лис мүрысөөндэ илагша» ...н тэмдэгээр шагнагдаа.

...үбһэшэдтэ дүтэлһөөр:

— Александр Санжиевич! Наашаа болыт! — гэжэ ...димир Олбоев ооголбо. ...ажуудаа ерэһэн лугово...е ажаглан харахада шүр...заиг, габшагай бэетэй, ...халхинда хараlһан ...а шарайтай, урихан ха...атай залуу хүн байба.

— Заа, Санжиевич, ажал ...стнай ямар бэ?—гэжэ ...утадамнай:

— Сэргүйл даа. Шадал ...ол ажалланабди, гансал ...оо хашаранхайбди, —гэжэ Саша энеэбхилбэ. ...Суг ябалсаһан совхозой ...комой түрүүлэгшэ ...сандр Замбалов шудар... ...эрхэ залуушуул тээшэ ...

— Эдэмнай комсомол...шуулай оньһожоруу...аһан звеногой гэшүүд ... Олонхинь Жэмһэгэй ...а, Охор-Шэбэрэй найман ...най һургуулинуудай һу... ...д. Заажа үгэхэдэ, зүн ...ээ ойлгоод, дүй дүршэл... ...механизаторнууд мэтэ ...ажалаа техникын хү...р хэжэрхихэ. Юрэдөөл ...хан зон. Тиимэл хадаа ...мянган центнер үбһэ ху...ха түсэбөө дүүргэхэ ...оо бишуу. Мүнөө залуу ...днай 32 сомоотой бо...хой. Һаяхан совхозой ...жоруулагдаһан звено...удай мүрысөөнэй түрүү ...эдэ гаража, 20 түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн байха.

Залуушуулай звенодо «Беларусь» маркын 3 трактор, тракторна хоёр косилка, нэгэ тармуур, пресс-подборщик болон бусад зэр зэмсэгүүд үгтэһэн юм. Звеное даагша Александр Эрдынеев механизатор мэргэжэлтэй байһан туладаа залуу нүхэдөө өөрынгөө мэргэжэлдэ хүдэлмэри дээрэнь һургадаг, ажалайнгаа «нюусые» тайлбарилжа үгэдэг байха. Тиимэл хадаа энэ луговод-механизаторай звенодо ажаллаха дуратай залуушуул олон.

Үбһэ һэлигшэдтэ дүтэлжэ ошоходо хүлэршэһэн, хүдэр шанга хүнүүд согтой бушуу ажаллана. Эдэнэр звеногой эрхим хүдэлмэришэд, һурагшад-комсомолшууд Иван Миронов, Ирина Гергеева, Баяр Холхоев. Дынсыма Цыренова, Света Хамаганова гэгшэд байба.

Һэбшээдэ халюуржа байһан, үбсүүндэ хүрэмэ үндэр үдхэн ногооной ургасада тулажа ерэхэдэмнай Александр Эрдынеев:

— Мүнөө жэлдэ Охор-Шэбэрэймнай сабшалангай ногоон урда жэлнүүдэйхидэ орходоо олигтүй һайн. Гектарай 60 центнер хүрэтэр үбһэн абтанал даа. Нигээд лэ намарай хура бороо ехээр орожо, тойбо татаагүйдэнь шадаал һаа, түргэн сабшажа, һайханаар һурилжэ абаха хүсэлэнтэйбди. Теэд наранай халуун, ажалай халуун гээшэ ниилэхэдээ, аймшагтайл байна даа,—гээд зугаархана.

Тээ саанахана тракторна косилкын таршаганаха абяан дуулдана. Машинистнүүдынь косилкынгаа хурса хюрөөнүүдые доохонуур табижа, үндэр ургасые узуураарнь «эдюулнэ».

— Манай эрхим тракторист-машинист Баяр Холхоев халаанайнгаа даабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэг,—гэжэ Александр Замбалов хөөрэнэ.—Дынсыма Цыренова баалнуудые суглуулжа, бухал табидаг «ПКС-2—М» машинаар, Ирина Гергеева бухал шэрэдэг машинада забдагүйхэн хүдэлнэ. Эдэ нүхэднай үдэшэ ажалаа дүүргэмсээрээ трактор машинаяа, косилкануудаа шалгаад, үглөөгүүр эртэшэлэн тэдэнээ тоһодохо, заһаха гэхэ мэтые заатагүй хэдэг заншалтай. Тиимэһээ «түмэр хүлэгүүдынь» ямаршье сагта һаадгүй, һайнаар хүдэлмэрилдэг юм.—гээд, Александр Замбалов тайлбарилан хөөрэнэ.

Удабашьгүй тракторна тармуурнууд хангиржа, уужам тэгшэ талмай дээрэ һайхан үбһэнэй үе нюруунууд татагдана.

Үдын хоолой забһарта групкомсорг, агитатор Светлана Хамаганова уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө хээ. Удаань үбһэшэд бушуухан хүдэлһэн газартаа таража, хуряалгын ажал улам эршэтэйгээр бусалба. Үбһэшэдэй отог шадар повар эхэнэрһээ ондоо хэншье үлэбэгүй.

Р. БАЛДАНОВ,
манай коррр.

Түнхэнэй аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТАРЯА, СИЛОСЭЙ УРГАМАЛНУУДЫЕ ХУРЯАЛГЫН, НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1974 оной августын 26-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Сабшагдаһаниинь	Сохигдоһониинь	Абтаһан тарян гектар бүриһөө (центнерээр)	Силосэй ургамалнууд: Кукуруза	Силосэй ургамалнууд: Бусад ургамалнууд	Намарай паар
Баргажанай	17	31	6,9	37	23	—
Баунтын	—	—	—	—	—	—
Бэшүүрэй	24	69	9.1	49	56	3
Зэдын	20	38	8,6	44	59	2
Яруунын	25	18	6,5	—	45	—
Загарайн	13	64	5,0	43	6	—
Захааминай	20	10	7,6	28	66	17
Кабанскын	37	52	9.9	81	103	17
Хэжэнгын	4	—	—	7	41	—
Хурамхаанай	25	21	4.8	39	—	—
Хяагтын	19	46	11,4	22	26	—
Мухар-Шэбэрэй	28	26	9,3	38	35	4
Ахын	28	57	—	—	—	—
Прибайкалиин	—	—	12,4	88	80	18
Хойто-Байгалай	82	52	—	—	—	—
Сэлэнгын	2	4	6,3	23	7	—
Түнхэнэй	24	77	8,0	20	104	6
Улаан-Үдын	—	—	9,2	43	11	9
Хориин	7	2	5,1	23	39	—
Республика бүхыдөө:	18	45	9,0	35	56	6

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизаторнууд энэ жэлэйнгээ таряа хуряалгада мүнөө хам оронхой. Һүүлэй мэдээгээр, түс колхоздо 2900 гектар талмайн таряан хадагдаад, 31 мянган центнер таряан колхозой тоог дээрэ асарагданхай. Таряа хатааха, сэбэрлэхэ ажал эндэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй орденто суута механизатор О. Б. Аюшеев таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Тэрэ зуу гаран гектарай таряа хадажа, мянган центнер ороoһо сохёо.

Колхоздо гурба-гурбан комбайнһаа бүридэһэн звенонууд эмхидхэгдэнхэй.

Таряа хуряалгада залуу механизаторнуудшье эдэбхи үүсхэл гарган ажаллана. Жэшээнь, энэ колхозой залуу комбайнер Виктор Игнатьев илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Совет Армида алба хэжэ ерэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ түрэл колхоздоо ажалладаг юм.

Энэ жэлэй таряа хуряалгада эрхим һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай. Түрүүшын дүрбэн үдэрэй турша соо залуу механизатор 88 гектар талмайн таряа сабшажа, үндэр үрэ дүн түйлаба. Үдэрэй туршада 16 гектарай таряа сабшаха нормотой. Бага-Куналейн СПТУ-гай һурагша Бимбажап Эрдынеев Виктор Игнатьевай туһалагшаар хүдэлнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Бимбажап Эрдынеев, Виктор Игнатьев гэгшэд таряа хуряалга дээрэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЭМХИТЭЙ, ГУРИМТАЙ, ОРОЛДОСОТОЙ

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд, трактористнууд болон ороoһо зөөхэ автомашинануудай жолоошодой зүблөөн болобо. Тус зүблөөн дээрэ байгша оной ороoһо таряа яажа богони болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болобо. Колхозой главна агроном Н. С. Кубышкин, колхозой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыбикжапов, гаражые даагша Д. Н. Лузбаев гэгшэд энэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлажэ, механизаторнуудай урда табигдаһан зорилгонуудые тодорхойлбо.

Механизаторнуудай зүблөөн дээрэ социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаба. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдажа байха. Тиихэдэ 7 хоног соо мүрысөөндэ илагшад колхозой парткомой, правлениин ба профкомой дамжуулгын вымпелдэ, мүнгэн шанда хүртэхэ байна. Гэхэтэй хамта, үдэр бүриингөө даабариие 110 процент дүүргэһэн комбайнернуудта «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэжэ бэшээтэй улаан тугхан барюулагдажа байха. Таряа хуряалгын үедэ эрхимээр ажаллажа, 300 гектар таряалангай ороoһо сохиһон механизатор «Таряа хуряалгаар 1974 оной колхозой чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ, курортдо ошохо түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаха гү, али 100 түхэриг мүнгэн шанда хүртэхэ байна. Тиихэдэ 270 гектар таряа хуряаһан механизатор Амаралтын байшанда ошожо амарха түлөөһэгүй путёвкоор гү, али 75 түхэриг мүнгөөр шагнагдаха.

Ороoһо таряа ехээр зөөһэн автомашинын жолоошон «Колхозой эрхим жолоошон» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөөд, нэрэ обогойнь һиилэн бэшэгдэһэн гарай часаар шагнагдаха юм.

Механизаторнууд тус зүблөөн дээрээ социалис уялганuудые абаа.

Таряа хуряалгадаа хам оробобди. Хэн түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдагша ааб?

Б. ДУЛМАЖАПОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Загарайн аймаг.

Н. В. ПОДГОРНОДО УУЛЗАЛГА БОЛОО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н .В. Подгорный Советскэ Союзда ерээд байһан Сомалиин Демократическа Республикын Верховно Революционно Соведэй вице-президент Исмаил Али-Абукартай августын 27-до Кремль соо уулзаа.

Совет орон Сомали хоёрой хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд, эдэниие һонирхуулдаг бусад зарим асуудалнууд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр зүбшэн хэлсэгдэбэ. Сомалиин Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ахмед Мохамед Аден хөөрэлдөөндэ байлсаа.

(ТАСС).

ҺАЙНДЭРТЭНЬ БАЙЛСАХАЯА ЧССР ОШОБО

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй правительствын уряалаар Чехословакиин Социалис Республика ошохоёо августын 27-до Москваһаа мордоо. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселёв, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Тульска обкомой нэгэдэхи секретарь И. Х. Юнак, Украинын КП-гэй Закарпатска обкомой нэгэдэхи секретарь Ю. В. Ильницкий, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд В. В. Мацкевич гэгшэд делегациин бүридэлдэ оронхой.

Энэ делегаци Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай ёһололнуудта хабаадаха юм.

Тус делегациие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо армиин генерал С. Л. Соколов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн О. Б. Рахманин болон бусад тушаалтад Внуковска аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Я. Гавелка үдэшэлсөө.

ТАСС).

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ПРАГАДА

ПРАГА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй правительствын уряалаар августын 27-до эндэ ерээ. Энэ делегаци Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай ёһололнуудта хабаадаха юм.

Тус делегациие КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЦК-гай секретарь В. Биляк, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй Прагын горкомой нэгэдэхи секретарь А. Капек, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чешскэ Социалис Республикын правительствын Түрүүлэгшэ Л. Корчак, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнар О. Швестка, Я. Фойтик, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-эй оборонын министр армиин генерал М. Дзур болон бусад тушаалтад аэродром дээрэ угтаа.

Г. ГУСАГТА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ПРАГА. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегацитай августын 27-до уулзаба. Совет делегаци Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололнуудта хабаадахаяа ЧССР-тэ ерэнхэй.

Г. Гусак, совет айлшад уулзалгын үедэхи имагта халуун, хани ёһоной оршон байдалда хөөрэлдөө. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Словацка национальна восстаниин 30 жэлэй ойн дурасхаалай медальнуудые Совет делегациин гэшүүдтэ барюулба.

КПСС-эй РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой ээлжээтэ пленум зарлагдажа, тэндэ «Партийна документнүүдые һэлгэлгын дүнгүүд, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха, коммунистнуудай түрүү зэргэдэ ябаха үүргые дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь А. Б. Раднаев элидхэл хэһэн байна .

Пленум эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсээ. Ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан, **Б. Д. Ангархаевые** КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүнэй, нэгэдэхи секретариин уялгануудһаа пленум сүлөөлөө.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар **Ринчин Гыргеевич Баяртуевые** пленум һунгаба.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь **В. Ф. Лысов** хабаадалсаа.

МЭРГЭЖЭЛДЭЭ, ДҮРШЭЛДӨӨ ҺУРГАЯЛ

ХҮРШЭ АЙМАГУУДАЙ ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

Хони малаар баян Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай хүдөөгэй ажалшад хоорондоо үнинэй мүрысэдэг. Тэрэ тоодо, эндэхи хонишод бэе бэедээ яба лсажа, дүй дүршэлөө халан абалсадаг, ажалайнгаа дүнгүүдээр һонирходог заншалтай.

Һаяхан эдэ хоёр аймагуудай хонин ажалай жэлэй дүн гаргагдажа, ерэхэ жэлдэ — түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлһон байна. Зэдын аймагай хонишодой зүблөөндэ Сэлэнгын аймагай түрүү хонишод КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров түрүүтэй хабаадаа. Удаань Зэдын аймагай суута хонишод Д. Я. Свистунов, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Г-Ц. Г. Цыремпилова, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Ю. Цыбикжапов гэгшэд Сэлэнгэ ерэжэ, аймагай хонишодтой уулзаа.

Эдэ зүблөөнүүд үзэсхэлэн һайхан газарта Петропаловка тосхоной дэргэдэхи Мойһото аралда, Новоселенгинскын дэргэдэхи Сэлэнгэ мүрэнэй тохойдо үнгэргэгдөө. Эндэ ёһотойл һайндэрэйхеэр түхеэрэгдэнхэй, улаан тугууд намилзана, уряа лозунгууд, түрүүшүүлэй зурагууд харагдана. Ажахы бүхэнһөө сугларһан хэдэн зуун хонишод хөөрэлдэнэ, хүхилдэнэ...

Хүхихэ, зугаалха шалтагшье бии ха юм даа. Аймагуудай ажахынуудай абадаг бүхы олзо оршын 35—45 процентыень эдэнэр оруулдаг ха юм.

Зүблөөнүүдэй эсэстэ хонишод шэнэ жэлэй социалис уялгануудые баталан абаа. Түрүүшүүлдэ хүндэлэлэй грамота, шан барюулагдаа. Энээнэй удаа уран һайханай концерт болоо, барилдаан, хүхюу зугаа, наадан үргэлжэлөө. Хонишод шэнэ зорилгонуудаараа урмашанхай, баяртай бусаа.

Эдэ зүблөөнүүд, уулзалганууд тухай манай корреспондентнүүд мэдээсэбэ.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД УРЯАЛНА

Аймагай хонишодой, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй заншалта суглаан августын 17-до үнгэргэгдөө.

Зэдын аймагта **хонин һүрэгынь нёдондонойхиһоо 16 мянгаар олошороо!** Энэ жэлэй эсэстэ бүхы дээрээ 336 мянган хонитой байхаар. Тиигэжэ эдэнэр **хонидоо олошоруулха табан жэлэй түсэбөө жэлээр урид дүүргэхэ жэшээтэй.**

1974 ондо 130 мянган хурьга абажа тэнжээхэ, 30 мянган центнер хониной мяха, 13.620 центнер нооһо гүрэндэ худалдаха гэһэн социалис уялга абтаһан байгаа. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, **136.626 хурьган абтаад, 14.518 центнер нооһон худалдагдаад байна.** Энэ жэл 79 мянган хонин тус бүридөө дунда зэргээр 38 килограммда хүргэгдэжэ, гүрэндэ худалдагдаха юм. Мүнөө эдэ һүрэгүүдынь тунга бэлшээридэ атарлуулагдана.

Мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абадаг хонишодой тоо олошороо. Хэрбээ нёдондо хурьгадые эхэһээнь һалгааха үедэ «зуутанай» тоо 42 байһан һаа, байгша ондо **тэдэнэй зэргэ 81 болотороо ургаа.**

Теэд зарим хонишодой бригадануудай хурьгадые гарзада оруулһан ушарһаа аяар хорёод хонишод «зуутанайнгаа» зэргэһээ һүүлэй үедэ гарашоо.

Аймаг дотор бүхыдөө хонидой үхэл гарза нёдондонойхиһоо 35 мянган толгойгоор, тэрэ тоодо хурьгадай үхэл — 12.811 толгойгоор үсөөрһэн болобошье, гарза хохидол үшөөл ехэ байһаар. Үнгэрһэн 7 һара соо 18.972 хонин гарзалагдаа.

Хони, хурьгадай харууһан зарим тээ һуларшана, бии байгаа тэжээлээ зүбөөр хэрэглэдэггүй дээрэһээ, эртэ дуталдана гэхэ мэтын шалтагууд олон үзэгдэнэ. Саг зүүраар ерэһэн хурьгашад эртэ бусашана, хурьгадые харууһалга һуларшана. Олонхи ажахынуудта хонидой байранууд хуушаржа мүнөө сагай эрилтэдэ харюусанагүй. Тиимэһээ түл олоор гарзалха шалтагаан олдоно, зүбөөр харууһалгашье хэхэ арга олдоногүй.

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ хонишод хоорондоо мүрысэжэ, **Борьёогой совхозой эхэ хонидой 25 отараһаа 21-ниинь зуутанай тоодо оролсонхой. Энэ совхоз** бүхыдөө 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа олон хурьга абадаг болоһоор 3 жэл болоо. 1974 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьга тэнжээнхэй.

Суута хонишон **Д. Я. Свистуновой бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 149,3 хурьга абажа, хонин бүриһөө 4516 грамм нооһо хайшалжа, хурьган бүхэнөө 23,6 килограммтай болгожо аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.** Мүн энэ совхозой залуу хонишон **В. Г. Базаров** 100 эхэ хонин бүриһөө 138,7 хурьга, хонин бүриһөө 4240 грамм нооһо абажа, хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 22.9 килограммда хүргэжэ, **аймагай залуу хонишодой дундаһаа чемпион болоо.**

Аймаг соогоо хонин һүрэгөөр олон «Коммунизм» колхозой хонишод энэ жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 83,7 хурьга тэнжээжэ, хонин бүриһөө 4,1 килограмм нооһо абаад, гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө 112 процент бэелүүлжэ, аймагай ажахынууд соо түрүү һуурида гаража, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай дамжуулгын Улаан туг абаа. Энэ ажахын 16 отара 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абанхай.

Аймаг дотор хурьга абалгаар **табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл соо дүүргэһэн найман отара бии болоо.** Эдэмнай хэд бэ гэбэл: Борьёогой суута хонишод **Д. Я. Свистунов, Г. Л. Рабдаев,** Социалис Ажалай Герой. **Б-Н. Г. Гомбожапов** «Коммунизм» колхозһоо — **Г. Г. Цыремпилова,** Социалис Ажалай Герой. **С. Б Цыреторов, Н. Ч. Гомбоев, Х. Ч. Дымбрылов, Ц. Ж Аюшеев** гэгшэд болоно.

Аймагай хонишодой дунда ажалдаа шалгарһан залуушуулай олошоржо байһаниинь һайшаалтай.

Залуу хонишодые шефтээ абажа туһалха, хонишоной орёо бэрхэ мэргэжэлдэ һургажа, дүй дүршэлөө халан дамжуулха гэһэн **Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаевай үүсхэлээр аймагай түрүү, үнинэй хонишод Г-Ц. Г. Цыремпилова. Т-С. Ц. Аюров, Д. Цыбенов, Г. Пансалов, С. Цыреторов. Б-Н. Гомбожапов болон бусад залуушуулда нүхэр ёһоной туһаламжа хүргэжэ, нилээд олон онол аргадаа һургажа, тэдэнние һайн амжалтада хүргөө. Иимэ эсэгэ, эхэ ёһоной туһаламжа саашадаашье үргэлжэлхэ, үргэлхэ юм.**

— Манай түшэг, халаан болохо залуушуулыел зоримгойгоор һургажа, түрүү хонишодой зэргые олошоруулха ёһотойбди. Ургажа ябаа залуу үетэн эрдэм бэлигтэйшье, эршэ зоригтойшье, ажал хүдэлмэридөө эрдэм ухаанай туйлалтануудые хэрэглэдэг амжалтануудые туйлахань дамжаггүй. Тиимэһээ залуу үетэнние бэедээ татажа, тэдэнние манай мэргэжэлдэ һургаял, — гэжэ Г. Л. Рабдаев эндэ хэлээ.

Хони үсхэбэрилгэ мүн тэжээлһээ ехэ дулдыдадаг гэжэ мэдээтэй. Тиимэһээ аймагай колхоз, совхозууд хонин һүрэгтөө үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхые оролдодог юм.

Зунай бэлшээриин үедэ хүсэ абхуулжа, намар үрэжүүлгэ эхилхын урда тээ бэлшээн тарагалуулха зеленко тарндаг болоһоор үнинэй. Һайса тарагалуулаад, сентябрь һарын хоёрдохи хахадһаа искусственна аргаар үрэжүүлжэ эхилээд, 25—30 хоногто дүүргэхэ шухала гэжэ эндэ тоолодог. Юуб гэбэл энэ хаһада үрэжүүлэгдэһэн хонид февраль-март һарануудта хурьгалжа ходордог юм. **Таримал ногоон дээрэ бэлшээн тарагалуулаад, үрэжүүлэгдэһэн хонид һубайрхаар үсөөн, эхирлэхээр олон** байдаг гэжэ Зэдын хонишод бултадаа мэдүүлдэг.

«Мир» колхозой үнинэй хонишон **Г. П. Пансалов жэл бүри өөрөө звено бүридхэжэ, үбһэ тэжээл бэлдэдэг тухайгаа хөөрөө.** Энэ жэлдэшье 100 гаран центнер үбһэ үбэлжөөнэйнгөө газаа бэлдээд, зеленкоёо хуряажа эхилхээ байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Залуу хонишодой дунда 1974 ондо аймагай чемпион болоһон Борьёогой совхозой залуу хонишон **Виктор Базаров** отарынгаа дэргэдэ хонидоо бэлшээхэ таримал бэлшээритэй байхада ехэ һайн, тэрэнние отара бүхэндэ бии болгохо тухай эрилтэ табяа.

«Мир», Ленинэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай Торинн, Оёорой совхозуудай хонишод тэжээл бэлэдхэлгэдэ өөһэдөө хабаадалсажа, үбэлжэлгэдөө бэлдэдэгынь тон һайшаалтай. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон — «зуутан» Ц-Д. Норбоев зунай тунга ногоондо хонидоо тарагалуулжа байхынгаа хажуугаар, 400 центнер үбһэ үбэлжөөндөө бэлдэнхэй, сүлөөтэй сагтаа хүршэ хонишон Радна Намжиловтаа туһаламсажа байна.

Энэ жэл **аймагай ажахынууд хонин бүриһөө 690 грамм нооһо нёдондонойхиһоо ехэ хайшалжа, гүрэндөө 900 центнер түсэбһөө үлүү худалдаа.** Энэ хадаа үбэлжэлгын үедэ хонидой хүсэ һуларуулангүй, һайнаар харууһалһанай, хонидоо богонихон болзорто хайшалһанай аша үрэ мүн. Жэшээнь, 100 эхэ хонин бүриһөө 100 һаа дээшэ хурьга түлжүүлһэн 81 отарада хонин бүриһөө 3 килограммһаа 4,6 килограмм хүрэтэр нооһон хайшалагдаһан байна. **Эрьс харууһалдаг хонишод Ванжилов Р., Д. Б. Будаев. С. Тогочеев, Д. Д. Балсанов болон бусад хонин бүриһөө 5 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалжа шадаа.**

Аймаг дотор хони үрэжүүлгын болзор дүтэлжэ, ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Урдынхидаал мэтэ энэ хүдэлмэриие богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэһэн зорилго табигдана. Эхэ хонидые тарагалуулхын тула таримал ногоондо бэлшээгдэнхэй. Хурьгад эхэһээ һалгаагдажа, отаранууд бүридхэгдэнэ. Үрэжүүлэгдэхэ зүһаг хонидто бүришье ехэ анхарал табигдана. Тэдэниие зүбөөр шэлэн абажа, эхэ хонин болгохо гээшэ саашанхи амжалтанудай эхин ха юм. Эндэ хонишодой оролдолго, зоотехник, ветмэргэжэлтэдэй туһаламжа хэрэгтэй.

Мүн һайн шанартай үрэөр үрэжүүлхэ тон шухала. Лабораторинууд үрэһэнэй шанарые зүбөөр, саг бозортонь тодорхойлхо, тэрэниие үрэжүүлгын пунктнуудта болзор соонь хүргэхэ тухай хиналта аймагай племстанцнин зүгһөө табигдаха байна.

Хониной мяха, нооһо гүрэндөө худалдалгаар табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула 1975 ондо энэ жэлэйхиһээ холо үлүү, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха, хонин бүхэнэй шэгнүүрые 40 килограммда хүргэжэ, хамта дээрээ 130 мянган хурьга абажа тэнжээхэ гэһэн зорилгонуудые табяа. Тиигээл һаа, 14700 центнер нооһо, 34 мянган центнер хониной мяха гүрэндөө худалдажа шадахабди гэжэ хонишод баталаа.

Тус суглаанда хабаадалсаһан КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысов дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

АМЖАЛТАЯА УЛАМ АРЬБАДХАХА

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай хонишод нилээд амжалтатайгаар ажаллажа гараа. **Хонидойнь тоо нёдондонойхиһоо 14 мянган толгойгоор** гэхэ гү, али **3 процентээр олошоруулагдаһан** байна. Зүгөөр **һүүлэй арбан жэлдэ эндэхи хонидой тоо 100 мянгаар олон боложо, мүнөө 295 мянгада хүрөө.**

Энэ жэлдэ **хонин бүриһөө 400 грамм нооһон нёдондонойхиһоо ехээр хайшалагдажа, 3,1 килограммда хүргэгдөө.** Тиигэжэ гүрэндэ **нооһо худалдаха түсэб 106 процент дүүргэгдэһэн** байна.

Аймагай хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ **Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод эрхимлэжэ,** КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг тэдэндэ барюулагдаа. **Тус колхозой хонишод үрэжүүлэгдэһэн зуун хонин бүриһөө 90 хурьга томо болгожо, хонин бүриһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Тиигэжэ гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө 112 процент дүүргээ.**

«1974 оной аймагай чемпион» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Анатолий Михайлович Акулов хүртэһэн байна. Энэ хонишон байгша ондо отарынгаа **зуун хонин бүриһөө 130,2 хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 3,79 килограмм нооһо хайшалһан** байна.

Түл түрэсэ абаха, тэдэниие бүрин һайнаар томо болгохо талаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишод Б. Г. Банзаракцаева, Б. Л-Н. Батуева, Сэлэнгын совхозой — В. Г. Романова, Ц-Д. Ш. Шиндаков, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой — СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ж. Б. Санжиев. Химын совхозой — К. М. Григорьев, Г-Ц. М. Содномова болон бусад зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга томо болгожо, нооһо абаха даабаряа үлүүлһэн байха юм. **Бүхыдөө энэ жэлдэ хонишодой 32 бригада зуутанай тоодо ороо** гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 4 бригадаар олошороо.

Тиигэбэшье түл абалгаараа Сэлэнгын аймагай ажахынууд мүрысэдэг Зэдын аймагһаа гээгдэжэ ябана. Ямар ушар шалтагаанһаа түл үсөөн абтанаб гэһэн асуудал аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ гол һуури эзэлээ.

— Эхэ хонидой отарануудые бүридхэхэ хэрэгтэ анхарал багa табигдана, үрэжүүлгын эхилтэр хонид һайса тарагалуулагданагүй, техник-үрэжүүлэгшэдэй мэргэжэл шадабари бага, мүн отарануудта үбһэ тэжээл дуталдана,— гэжэ элидхэлшэ — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Б. Базаров** тэмдэглээ.— Мүн олохон хонишод, бригадирнууд болон мэргэжэлтэд хони үрэжүүлгые бүхы эрилтын ёһоор үнгэргэхэ гэжэ оролдоногүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхоз, совхозуудай эхэ хонидой отарануудай дэргэдэ зелёнко тариха, тэрэниие хорёолхо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. **Мүнөө үедэ 159 отарын дэргэдэ иимэ тарилга хэгдэдэг болонхой.** Мүн сабшалан һайжаруулха, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ тушаа ажахы бүхэндэ оролдоно. **Ногооной баян ургаса абаха герасимовска 44 участок түхеэрэгдэнхэй.**

Аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн Зэдын аймагай суутан хонишон РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой **Г-Ц. Цыремпилова** түл олоор абахын тула юу хэхэ хэрэгтэйб гэжэ өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

— Би 15 жэлдэ эхэ хонидой отарада хүдэлнэб. Тиихэдээ жэл бүри зуун хонин бүриһөө зууһаа үсөөн хурьга абажа үзөөгүйб. Ямар аргаар энэ туйлагданаб гэхэдэ, эхэ хонидоо зундаа һайса тарагалуулнаб. **Витамин элбэгтэй зунай зүлгэ ногоон дээрэ таргалһан хонидой тамир бэлэхэнээр алдагдадаггүй.** Заримашуул хонидоо намартаа тарагалуулна бэзэб гэжэ алдуу хэдэг. Намарай тарган түргэн алдагдадаг юм. Тиимэһээ бидэнэр зундаа үглөөнэй 3—4 часта хонидоо бэлшээридэ гаргадагбди. Хоёрдохёор, бидэнэр **отарынгаа хонидые 15—20 хоногто үрэжүүлжэ дүүргэдэгбди.** Ототой нэгэшье хони үлөөнгүйгөөр үрэжүүлдэгбди.

Хони үрэжүүлхэ харюусалгатай хүдэлмэриие ондоо хүндэ найдажа болохогүй, хонишод өөһэдөө хэхэ ёһотой. Хонёо үрэжүүлжэ байхадаа хонишон өөрөө тэрэнээ шэнжэлхэ, хүхэ дэлэнгыень шалгаха аргатай байха гэжэ тэмдэглээ.

— Хурьгад саг соогоо эхэһээ һалгаагдадаггүй, тиимэһээ хонид август һарада хүсэд таргалаагүй байжа, тэдэниие үрэжүүлхэ аргагүй болодог. Олон жэлэй дүршэл дээрэһээ харахада, манай эндэхи эрхэ байдалда март һарада хонидоо хурьгалуулхада зохид гэжэ һанагшаб,— гээд Сэлэнгын совхозой түрүү хонишон **А. М. Акулов** мэдүүлээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад Зэдын суута хонишон **Д. Я. Свистуновые** жэл бүри хонин бүриһөө зуун табяад хурьга яажа абадаг дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэхые уриһан байна.

— Зундаа, намартаа хонидоо һайса тарагалуулжа, искусственна үрэжүүлгые бүхы эрилтын ёһоор хэбэл хонид олоороо эхирлэхэ гээшэ — гээд Д. Свистунов хөөрэжэ ороо. — Һүрэгөө ходо шалгажа байдагби, хэрбээ түл үгэжэ, тэрэнээ тэжээжэ шадахагүй гэжэ һанаһан хонёо тэмдэглээд, хожомынь ветеринарна мэргэжэлтэдтэ харуулдагби. Хурьгадаа абахадаа шадаал һаа, олон клеткэ бэлдэхэ гэжэ оролдогшоб. Хониие хурьгатайнь амяарынь байлгаха жэжэ зуу гаран клеткэ табигшаб. Эхир хурьгатай хонидые тиимэ клеткэ соо 3-4 үдэр байлгаад, хожомынь хоёр, гурбан клеткэ нэгэдхэдэг байнабди. Энэ ушарта хонид хурьгадтаа һайса эжэлшэдэг юм. **Тамираар һула хурьгадта үнеэнэй һү түүхэй үндэгэтэй худхаад уулгадагби.** 3-литр һүндэ 15—20 үндэгэ худхагшаб. Түрүүн үндэгыень амяарынь һайса ниилүүлхэ хэрэгтэй. Тиигээд тэрэнээ хүхэлтөөр хурьгадтаа угжадаг байнабди. Иимэ нэмэлтэ тэжээлгүй эхир хурьгадые тэнжээхэнь бэрхэтэй. Хурьгадые 8—10 хонохолоорнь боро эдеэндэ һургадагби Дабһа, холимол тэжээл, һайхан үбһэн, уһан ходо табяатай байдаг. Зүгөөр тэжээлээ үдэр бүри, уһаяа үдэртөө гурба дахин һэлгэжэ, шэнэлжэ байгшабди.

Суута хонишоной үгые зүблөөндэ хабаадагшад ехэл анхаралтайгаар шагнаа. Тиигээд **айлшадынь Сэлэнгын түрүү хонишодые мүрысөөндэ уриһан байна. Д. Я. Свистунов** Сэлэнгын совхозой эрхим хонишон **А. М. Акуловтай, Г. Л. Рабдаев** мүн лэ Сэлэнгын совхозой түрүү хонишон **В. Д. Чойжамсуевтай, Г-Ц. Г. Цыремпилова** тэрэшэлэн энэ совхозой бэрхэ хонишон **В. Г. Романоватай мүрысэхэ, бэе бэедээ ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа байха гэжэ хэлсээ. Бүхы дээрээ Сэлэнгын аймагай хонишод Зэдын хонишодой уряае халуунаар угтан абажа, 1975 ондо ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидээ.**

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ аймагай хонишодой бэелүүлхэ зорилгонууд ехэ. **1975 оной эсэстэ хонидоо 255600 толгойдо хүргэхэ, 100 хонин бүриһөө 91 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,47 килограмм нооһо хайшалжа, бүхыдөө 8889 центнер нооһо абаха зорилготой.** Тиихэдэ Сэлэнгын совхоз 50 мянган хонитой боложо, хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалха, үрэжүүлэгдэһэн зуун хонин бүриһөө 96 хурьга томо болгохо гэжэ шиидэнхэй. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 44 мянган хонитой болохо, хонин бүриһөө 3,7 килограмм нооһо абаха, үрэжүүлэгдэһэн зуун хонин бүриһөө 96 хурьга түлжүүлхэ уялгатай.

Аймагай түрүү хонишод бүри ехэ уялгануудые абанхай. Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишод А. М. Акулов, Ш. Б. Очиртаров, В. Романова, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой — Б. Г. Банзаракцаева, Б-Ц. Д. Булгатов, Химнын совхозой — К. М. Григорьев, Д. Ж. Будажапов. Г-Ц. М. Содномова, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой — Ж. Б. Санжиев, Д. Д. Будаева, «Эрдэм» колхозой — Д. Б. Хандажапов. Кировэй нэрэмжэтэ совхозой Е. А. Батышев гэгшэд **ерэхэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө 110—120 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4, тэрэнһээ дээшэ килограмм нооһо хайшалха, хурьгадаа эхэһээнь һалгааха үедэ 22—24 килограммда хүргэхэ зорилго урдаа табинхай.**

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула энэ жэлэй искусственна үрэжүүлгые эмхитэй һайнаар, 40—45 үдэртэ үнгэргэхэ гэжэ хэлсээ. Тиигээд малайнгаа үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлдэхэ, отара бүхэндэ хохир обоолжо абаха, һүрэгтөө хүртэһэн үбһэ тэжээлээ гамтайгаар, ашаүрэтэйгөөр гаргашалха, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө тэмсэхэ хэмжээнүүд хараалагдаа.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1974 оной Зэдын аймагай чемпион гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Д. Я. Свистунов (дундань), залуу хонишодой дундаһаа аймагай чемпион болоһон Борьёогой совхозой ахалагша хонишон В. Б. Базаров (зүүн гарһаа), түргэн аргаар хонин хайшалха талаар 1974 оной аймагай чемпион «Коммунизм» колхозой гэшүүн Л. Д. Ванданова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

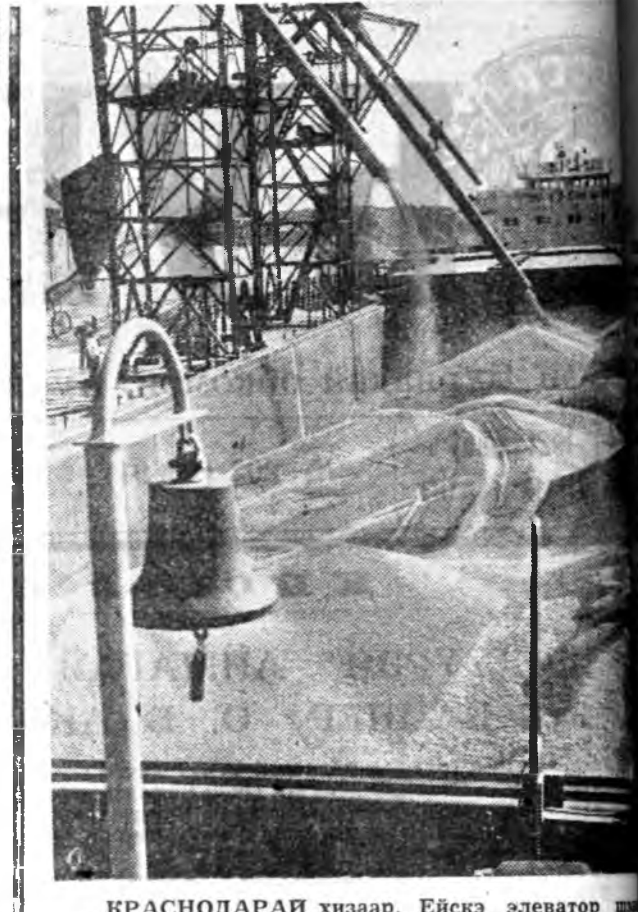

КРАСНОДАРАЙ хизаар. Ейскэ элеватор шэ... сын орооһо ябуулна. Азовско далайгаар, Дон бол... мүрэнүүдээр орооһо зөөлгэдэ 200 судна хэрэглэгд...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ейскэ элеваторай причалай...
ТАСС-ай фотохро...

ГАГАРИНАЙ ХОТЫЕ ЭДИРШҮҮЛ БАРИНА

ГАГАРИН. (Смоленскэ область). (ТАСС-ай корр.). Түрүүшын космонавтын нэрэмжэтэ хотые шефтээ абаһан студентнэрэй бүхэсоюзна барилгын отряд ажалайнгаа семестрые эндэ түгэсхэбэ. Энэ жэлдэ бүхы союзна республиканудай, мүн Москвагай, Ленинградай, Смоленскын түлөөлэгшэд — дүн хамта 700 хүн отрядай бүридэлдэ орожо, тус барилга дээрэ ажаллаа. 1,5 миллион түхэригэй гэхэ гү, али урда тээхи хоёр семестрэй үедэ бүтээгдэһэнтэй адли хэмжээнэй хүдэлмэри хэһэн байна.

Хүбүүд, басагад һүнэй-консервын комбинадта, «Свето-техникэ» гэжэ заводто шэнэ цехүүд, байшан гэрнүүд, һургуули, хүүгэдэй саад бариһан, гурбан үйлсэ болбосон һайхан болгоһон, Юрий Гагаринда памятнигай табигдажа байгаа хотын түбэй талмай дээрэ хүдэлһэн байха юм.

БАМ-да ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ПРОДУКЦИ

СЛАВЯНСК. (Донецкэ область). (ТАСС-ай корр.). Барилгын машинануудай завод Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта зорюулжа, бетон худхаха автомат дүрбэн түхеэрэлгэ бүтээбэ. Габшагай барилгаһаа абтаһан бүхы захилнуудаа эдэнэр болзорһоонь урид дүүргээ. Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн продукци «С-780» гэжэ автомат түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг заводһоо урда тээнь БАМ-да эльгээгдэһэн юм.

ТАРЯАШАДАЙ ОДОД

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр.). Ургаса хуряалсажа байгаа түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ Приаргунска районой Приаргунска, Погодаевай нэрэмжэтэ совхозуудай, XXIV партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түбэй буусануудта улаан одод яларан нособо. Комбайнернууд Николай Попов, Михаил Алымов, Семен Чумаков, Павел Бакшеев, Владимир Пешков гэгшэд энэ хүндэдэ хүртөө. Таряа хуряалгын түрүүшын табан хоногой турша соо эдэнэр туд бүридөө 230—250 гектар дээрэһээ шэниисэ хадаһан байна. Түрүүшын гектарнуудай баалнуудые сохиходонь, тус бүрин 16—18 центнер орооһон абтаба.

Байгша ондо Приаргунска таряашад гурба миллион шахуу пүүд орооһо гүрэндэ худалдаха уялга абанхай.

ТАРЯАНАЙ БУРАЗДААГАЙ ЭРХИМҮҮД

ТАМБОВ. (ТАСС-ай корр.). Тамбовско областиин «Новопокровский» совхозой газар хахалалгын баатарнуудые баглаа сэсэгүүдээр поли дээрэнь угтаба. 10 үдэрэй турша соо нормын ёһоор 368 гектарай орондо 807 гектар газарые найман механизатор «Т-74» түхэлэй дүрбэн тракторааp хахалжа, үндэр уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Волгоградай механизаторнуудта эльгээһэн бэшэгые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр, энэ рекорд мүндэлөө. «Новопокровский» совхозой «Победа» отделениин механизаторнууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлахаар шиидээ һэн.

Гэбэшье ургаса хуряалгын халуун хаһада бүхы дүрбэн трактортань нэжээд хүн — А. Перелыгин, П. Сыщиков. Н. Елин. С. Чистяков үлэшэһэн байгаа.

Механизаторнууд ажалайнгаа эршэ һуларуулангүй, намарай чаар хахалалгала һалар дүүргэхэнь.

ҮНЭТЭ МЕТАЛЛ... УГАЙ БЭШЭГ

ВЛАДИВОСТОК. (Т... ай корр.). «Алтанай ... логи ба геохими» гэһ... хэсоюзна хуралдаан ... востогто нээгдэээ. ... 16 городой эрдэмтэд... нэй хүдэлмэридэ хаба... СССР-эй Наукануу... деми, СССР-эй Гео... министерство, СССР-эй ... кануудай академиин ... Дурна зүгэй научна ... геологическа институт ... зүблөө зарлаһан байна.

БАМ-ай ТҮҮХЭ-БЭ... ТУХАЙ КИНО

ХАБАРОВСК. (ТА... корр.). Алас-Дурна ... студиин бүлэг кинем... фистнууд Байгал-А... түмэр замай барилга ... һээ бусажа ерэбэ. ... гурбан долоон хоногой ... ша соо барилгашадай ... ект табигшадай дунда ... гаа. Тиихэдээ «Шин... нүүд, БАМ» гэһэн фил... портаж буулгаба. Тү... май түрүүшын бари... тухай энээн соогоо ... холтойгоор хөөрэнэ. ... нын геройнууд тус ... репортажые түрүүшын... тоодо орожо хараха юм.

ТАБАН ЖЭЛЭ... БААТАРНУУД

ХАБАРОВСК. (ТА... корр.). Хабаровска хи... 1500 гаран хүдэлм... түсэбтэ табан жэлэйнгэ... баринуудые болзо... урид дүүргэбэ. Лен... комсомолой нэрэмжэт... дой В. Я. Чипизубовай ... дын гэшүүд, Хабаровск... тын тамардаг кранай ... нист В. Д. Моисеенко, ... фовско карьерэй үрэм... И. Л. Кильяченко бо... сад тэдэнэй дунда бии. ... жэлэйнгээ түсэбые ... һоонь урид дүүргэ... суглаан Хабаровск ... нээгдэжэ, эдэнэр хаба... байна. Түсэбтэ табан ... тодорхойлхы жэлдэ ... ровска хизаарай ажа... абаһан социалис уялг... ямараар дүүргэхэ бай... хай хизаарай проф... Соведэй түрүүлэгшэ ... Щетининэй элидхэлые ... наад, дүй дүршэлөө ... абалсаа.

КПСС-эй Централь... митедтэ, КПСС-эй ... Генеральна секретарь ... Л. И. Брежневтэ эль... хэ бэшэгые суглаанда ... дагшад ехэ дэбжэлт... абаба.

ОЙН БАЯРТА — АЖАЛАЙ БЭЛЭГ...

АЛМА-АТА. (ТА... корр.). Жэлэй эхинһ... шо Павлодарай элшэ ... нэй бүлэг түхеэрэл... түсэбһөө гадуур зу... миллион киловатт-час ... үгэһэн байна. Бүлэг ... рэлгэнүүдэй арбан ... гүйсэһэн үдэр энерг... үрэ дүн туйлаа. Мү... захстанай зүүн-хойто ... гуудые, мүн Алтайн ... рай, Баруун Сибириин ... нуудые хангадаг юм. ... Экибастузска ГРЭ... энээн дээрэ нэмэхэ. ... үнэгүй элшэ хүсэ Ур... манай ороной Евро... хуби абаха юм.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАД... МИЛЛИОН ТОННО

РОСТОВ-на-ДОНУ. (Т... ай корр.). Табая... эхинһээ хойшо «Гуков... комбинадай горнягүүд ... һөө гадуур 1 миллио... но шулуу нүүрһэ ... гаргаба.

Түлишэ малтан абаха... бэн жэлэйнгээ даабар... амжалтатайгаар дүү... «Центральная» шахты... лектив эрхим үрэ дүн ... лаба. Эдэнэр түсэбһөө ... дуур 200 мянган тонно ... логдодог нүүрһэ малт...

Шахтын коллектив ... техникэ нэбтэрүүлэн, ... мэриин түрүү арга хэ... жэ, ажалайнгаа бүтээс... шэлүүлһэн байна.

ЕРЭЭДҮЙН ХҮДЭЛМЭРИШЭД

анай баатарлиг хүдэлмэри- эй ерээдүйн халаан болохо ... хүдэлмэришэдые бэлдэ- тэдэниие мэргэжэлдэ hур- , тэдэндэ ажалай дуршэл охо хэрэгтэ манай парти, ительство саг үргэлжын анхарал хандуулжа бай- гээшэ. «Техническэ мэр- элэй hуралсалые сааша- hайжаруулха тухай» С-эй XXIV съездын ыхэбэринүүдые, КПСС-эй ай, СССР-эй Министрнүү- Соведэй тогтоол бэелүүлэн, ическэ мэргэжэлэй дунда үүлинуудай хүдэлмэрилэг- ихэ ехэ хүдэлмэри лжа байнхай, жэл бүхэн- энэ амжалтануудые түй-

•

алай ажахые саашадань хэ, техническэ талаар жалгыень шэнэдхэн руулха тушаа КПСС-эй V съезд дээрэ табигдаhан лнууд мэргэжэл ехэтэй мэришэдые бэлдэхэ хэ- ие шухала болгоно. Залуу- ые мэргэжэлдэ hургаха мэришэдэй ёhото ха- ние бэлдэхэ талаар, тех- кэ мэргэжэлэй дунда үүлинууд эгээн шухала лтанууд болоно, гэжэ тог- дотор хэлэгдэнэ. Техни- мэргэжэлэй дунда hур- и дүүргэжэ гараhан олон у хүдэлмэришэд ажалай ршуул, ухаалан зохёог- , уралан нарижуулагшад хон.

иалис Ажалай Герой- , ЛВРЗ-гэй дизельнэ це- начальник Анисим Нико- ич Оширов, мяха-консер- комбинадай ахалагша тер Клавдия Ивановна Фи- шова, нарин сэмбын ком- адай нэхэгшэ Дарья Касья- на Тумурова, Мухар-Шэбэ- аймагай «Искра» колхозой ллагшэ Ефим Васильевич рнов гэгшэд манай техни- кэ мэргэжэлэй дунда hур- линуудые дүүргэжэ гара- байха юм. Хүдэлмэришэ- нэрэ хүндые дээрэ үргэ- ябаа хүнүүд манай hур- ли дүүргэгшэдэй дунда н.

Республика доторнай мүнөө техническэ мэргэжэлэй дунда hургуули хүдэлмэ- кэ байнхай. Тус hургуу- уудта хамта дээрээ 10 мян- гаран хүбүүд, басагад 80 гэжэлдэ hурана. Электро- , тепловозуудай машинист- дэй туhалагшад, янза бү- н слесарь, токарь, фре- ровщик, электро-гагнууршан, на бүтээгшэд, элдэб дарха- л, шулуушад, штукатур он трактористнар, шофер- д, экскаваторщик ба буль- ристнүүд, электрик, оёдол- , кулинар болон най-

маалагшад, трамвайн жолоошод, пассажирска вагонуудай проводнигууд, автомеханигууд, мяханай комбинадай янза бүриин хүдэлмэришэд болон бусад олон мэргэжэлнүүдтэ манай hургуулинууд hургадаг.

Мэргэжэлдэ hургахаhаа гадна, юрэнхы дунда эрдэм олгодог техническэ мэргэжэлэй hургуулинууд hүүлэй жэлнүүдтэ олон болоо. «Мэргэжэлдэ hургахаhаа гадна, дунда эрдэм олгодог техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудые олоор эмхидхэлгэ тон шухала гэжэ тоолонобди. Энэ табан жэлэй эсэстэ иимэ hургуулинууд хоёр дахин олон болохо юм»,—гэжэ Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ бэлэй.

Мүнөө үедэ республика доторнай найман иимэ hургуули хүдэлмэрилжэ байнхай. Улаан-Үдэ хотын № 2, 7, 11 ба 15-дахи ГПТУ-нууд, Бага-Кунaлейдэхи 5-дахи СПТУ, Нарhатын 6-дахи СПТУ, Закаменск хотын 14-дэхи, Каменск поселогой 4-дэхи ГПТУ-нууд иимэ программаар хүдэлмэрөө эмхидхэнэ. Энэ hургуулинуудые дүүргэжэ гарагшадта тусхай мэргэжэлэй үнэмшэлгэhөө гадна, дунда hургуули дүүргэhэнэй аттестат барюулагдадаг.

Энэ жэлдэ техническэ мэргэжэлэй гурбан hургуули шэнэ гуримаар хүдэлмэрөө эхилхэ. Юhэдэхи табан жэлэй эсэс болотор үшөө гурбан hургуули шэнэ гуримда оруулагдахаар хараалагдана.

Техническэ мэргэжэлэй дунда hургуулинууд энэ табан жэл соо 41 мянга гаран мэргэжэлтэдые hурган гаргаха юм. Олонхи hургуулинуудай hуралсалай-материальна база яhала hайн гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Иимэhээ мэргэжэл hайнтай хүдэлмэришэдые бэлдэхэ арга боломжонууд манда бии.

Манай hургуулинууд 5—10 жэлэй саада тээхидэ орходоо жэшээлэшэгүй ондоо болонхой. Олонхи hургуулинууд тусхай проектээр баригдаhан гэрнүүд соо hуурижанхай. hайнаар түхеэрэгдэhэн класс, лабораторинууд, үйлэдбэриин мастерскойнууд эндэ бии.

hургуули бүхэндэ столово бии. Эндэнь ерээдүйн хүдэлмэришэдые түлөөhэгүйгөөр эдеэлүүлдэг. Мүн техническэ мэргэжэлэй дунда hургуулинуудта hурагшадта тусхай хубсаhан үгтэдэг. Зарим hургуулинуудта стипенди түлэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, 5-дахи СПТУ-да. Училищинуудта hайнаар түхеэрэгдэhэн спортзалнууд, олон боти номуудтай библиотеканууд бии. Тэндэ ходо кино харуулагдажа байдаг.

Училищинуудта мэргэжэл ехэтэй багшанар, инженернүүд, технигүүд хүдэлмэрилдэг. Техническэ, кружогуудай хүдэлмэридэ хабаадагшадай бүтээлнүүд жэл бүхэндэ училищиин болон республиканска выставкэнүүдтэ табигдадаг байха юм.

Техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудта hурагшадай эстетическэ хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Училищи бүхэндэ шахуу уран хайhанай кружок хүдэлмэрилдэг юм. Гурба мянга гаран hурагшад ба хүдэлмэрилэгшэд уран hайханай хүдэлмэридэ хабаададаг юм. «Сибириин угалзанууд» гэhэн дуу хатарай ансамбль ганса республика дотороо бэшэ, мүн хүршэ областьнуудта мэдээжэ болонхой. Энэ ансамбль Венгриин Арадай Республика, Монголой Арадай Республика ошожо, уран бэлигээ харуулhан байха. Мүнөө үедэ тэдэнэр Болгариин Арадай Республикын харагшадай урда hонирхолтой концерт бэлигээ харуулжа байнхай. Мүн республикынгаа олон аймагуудай харагшадта нэгэтэ бэшэ концерт харуулаа.

Техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудай hурагшад спортоор hонирходог, спортын мүрысөөнүүдтэ муу бэшээр хабаададаг гэжэ үнинhөө хойшо мэдээжэ болонхой юм. Угаа олон hурагшад «Трудовые резервы» гэhэн спортын бүлгэмэй секцинүүдтэ ябадаг. Эрхим спортсменүүд училищингаа нэрэ хүндые республиканска спартакиадануудта, Россин Федерациин ехэ мүрысөөнүүдтэ хамгаалhан байха. Жэл бүхэндэ хоёр дахин үбэлэй ба зунай спартакиаданууд үнгэргэгдэдэг гээшэ.

Зунай үедэ hурагшадые амаруулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдажа байдаг. Зун бүхэндэ 20—25 хоногой аяншалганууд эмхидхэгдэдэг. Аяншалгын үедэ hурагшад «Комсомолец» гэhэн теплоходоор Байгал дээгүүр тамардаг. Мүн тэрээнhээ гадна, нэгэ хоёр үдэрэй аяншалгада гаржа, hурагшад түрэл Буряадайнгаа байгаалиин гоё hайхантай танилсадаг юм.

Хүдэлмэришэдэй ерээдүйн халаание hурган бэлдэдэг техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудта түрэл коммунис партимнай анхарал ехээр хандуулжа байдаг. Мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэн болохо гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэй хүбүүд, басагад техническэ мэргэжэлэй hургуулинуудта дуратай мэргэжэлдээ hураха байна.

Арадай ажахын алишье hалбарида ажаллажа шадаха мэргэжэлтэдые бэлдэдэг манай hургуулинуудта орохыень хүбүүд, басагадые уринабди.

Г. НЫХЛЕЕВ,
Буряадай АССР-эй техническэ мэргэжэлэй hуралсалай управлениин начальнигай орлогшо.

ГРУЗИИН САЙ

ГРУЗИИН субтропигой гүбээнүүд дээгүүр, мүн доро гол газарта сайн плантацинууд ногоон хилэн хүшэгэ мэтээр нюдэ баясуулан нэмжынэ. Тэдэ 65 мянга шахуу гектар газар эзэлнэ. Сай хадаа нарата республикын шэмэглэл, омогорхолынь юм.

Зунай эдэ халуун үдэрнүүдтэ сайн ургаса суглуулга эхилэнхэй, хүлгөөтэй хүхюун. Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ Грузиин сай ургуулагшад түсэбөөр хараалагдаhан 285 мянган тонно hайн сортын сайн набшын орондо 292 мянган тонно набша Эхэ орондоо үгэхэ гэжэ шиидхээ.

Сай хадаа тон ажал ехэтэй культура мүн. Юрэнхыдөө, 5—6 hapa соо үргэлжэлдэг сайн ургаса суглуулха хаhада ажалынь илангаяа ехэ байдаг. Нэгэ килограмм түүхэй эд суглуулхын тулада багсаахада, элагархануудые гурба мянга тухай үнжэгэн набшаhадые таhалжа абаха хэрэгтэй.

Гэбэшье, «Сакартвеле» болон «ЧА-900» гэжэ сай суглуулдаг машинын шэдитэ хурганууд хүнүүдтэ туhалдаг болонхой. Харин энэ жэлдэ сай суглуулдаг бүтээсэ ехэтэй гарай машинанууд плантацинууд дээрэ түрүүшынхеэ бии болоо.

Баhа ондоошье тусхай машинанууд хүнэй ажал хүнгэдхэнэ. Тиин тэдэнэй туhаламжаар ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэдэг, үтэгжүүлгэ оруулагдадаг, сайн hөөгүүд жэгдэлэн отологдодог байха юм.

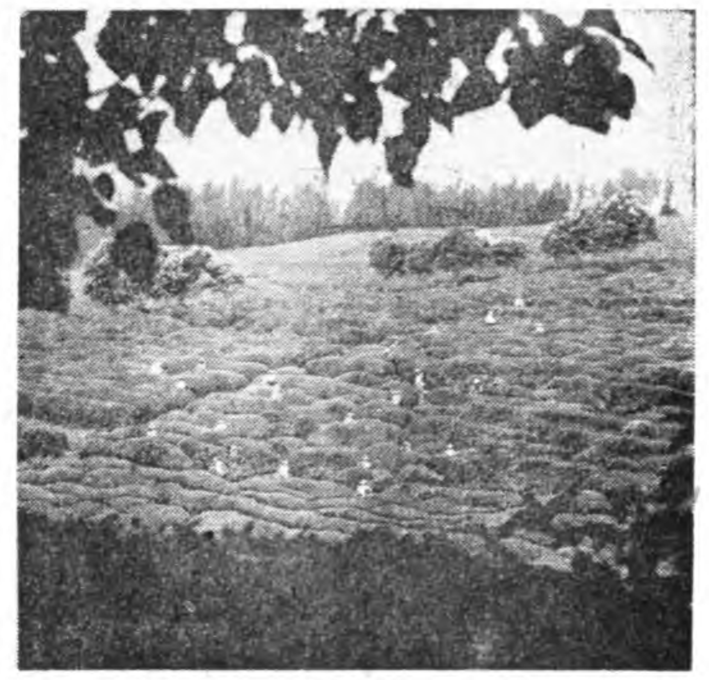

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үнжэгэн зөөлэхэн сайн набша. «Сай хадаа дэлхэй дээрэ эгээл hайн ундан мүн — гэжэ гансал өөрынгөө гуша хүбүүндээ бэшэ, мүн баhа үндэр наhа наhалха дуратай бүхы хүнүүдтэ Абзахиин Гудаутска районой Дурипш тосхоной 107 наhатай колхозник Социалис Ажалай Герой Темур Тарба (зураг дээрэ) хэлэнэ. Ачигварска совхоз-техникумэй плантацинууд дээрэ сайн набша суглуулга.

ТАСС-ай фотохронико.

МЭРГЭЖЭЛДЭЭ ДУРАТАЙЛ hАА...

Хориин леспромхозой харьяата участок Доодо-Майла гэжэ нютагта Александр Дорофеевич Маслов юhэдэхи жэлээ киномеханигаар хүдэлнэ.

Нүхэр Маслов 1956 ондо Новосибирскдэ киномеханигуудай hургуули дүүргээд, түрэл Буряадтаа бусаа hэн. Түрүүшээр нүүдэл кинодо хүдэлөө. hүүлдэнь Хүртэй гэжэ газарта кино-түхеэрэлгэ даажа абахыень тэрээндэ дурадхагдаhан байгаа. Тэрэ hууриида бэрхэтэйшэг байдалтай hэн: клуб соо хүнүүд журам сахихагүй, кино харуулалгаар түсэбшье дүүрэдэггүй бэлэй.

Харин шэнэ киномеханигай бии болоходо, юумэншье хубилаа hэн. Маслов зарим оромгүй хүнүүдтэ үгөө дуулгажа шадаха, зоригтой хүн байшоо. Тиимэhээ клуб соо элдэбээ гараха хүн үгы болоо. Түсэбшье hараhаа hарада дүүргэгдэдэг, hүүлдэнь үлүүлэн дүүргэгдэдэг болобо.

Хүртэйдэ хүдэлhэнэйнь hүүлээр Масловые ходол хүндэхэн участогуудта ябуулдаг болобо гээшэ. Масловшье арсахагүй. Имагтал 1966 онhоо киномеханик Доодо-Майлада hууришаа. Урда тээнь тэндэ баhал түсэб дүүрэдэггүй байгаа. Харин Масловай ерэхэдэ, шэдитэ модоор зангажархиhан мэтэ, баhал түсэб дүүрэдэг болошоhон юм. Теэд Александр Дорофеевичэй гарта шэдитэ модоншье байгаа бэшэ. Имагтал ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, мэргэжэлдээ тон дуратай хүн байгаа ха юм.

1968 ондо А. Д. Маслов коммунис ажалай ударник болобо. Зүүн-Хуурай, Аалан, Анаа hууринуудта хүдэлдэг киномеханигуудай бригадираар тэрэниие томилбо. Масловай хүтэлбэрилдэг бригада үйлэдбэринигөө түсэбые бүхы талаарнь саг үргэлжэ дүүргэдэг болоо.

1970 ондо коммунис ажалай ударник Масловта «СССР-эй кинематографиин отличник» гэhэн хүндэтэ hэрэ зэргэ олгогдобо, харин хойто жэлдэнь «Эрхим хүдэлмэриин кино-түхеэрэлгэ» гэhэн диплом тэрэнэй даадаг түхеэрэлгэдэ үгтөө hэн.

1974 оной дүрбэн hарын түсэб Доодо-Майлада иимээр дүүргэгдөө: кино харуулалгаар 118 процент, харагшадые хангалгаар 111 процент, валово суглуулбараар 116,2 процент. Тэндэ «Ксенон» түхэлэй аппаратура тодхоотой юм.

Доодо-Майла заримдаа зайн гал таhалдадаг. Тиимэ хадань түсэблэhэн фильмые болиулжа, зоной урма хухалхагүйн тула Маслов авариин үедэ хүдэлгэхөөр хараалhан зайн галай «хоолтой» гурбадахи пост («КП» түхэлэй проектор) аппаратна соогоо тодхоhон байгаа.

Масловай энэ үүсхэлые аймагай ой модоной участогуудай ондоо кино-түхеэрэлгэнүүдтэ хүдэлдэг нүхэдынь дэмжэн абаhан юм.

Хоёр жэлэй саада тээ Александр Дорофеевичэй хүдэлжэ байдаг газарта телевидени хүрэжэ ошоо. Тэрээнтэй дашарамдуулан, шэнэ хүшэр асуудал бии болобо. Нийтын туhаламжагүйгөөр, соносхолоо hайжаруулаагүй hаа, түсэбөө дүүргэхэмнай бэрхэтэй болохонь гэжэ тэрэ ойлгобо. Тиигэжэ партийна болон профсоюзна организацинууд киномеханигай туhалагшад болобо, киноэмхидхэгшэдэй эдэбхитэд бии болгогдобо. Клуб соо кино-харагшын булан гоёор шэмэглэгдээ. Маслов соносхолой хоёр самбар hайнаар хэбэ. Ороной түрүү леспромхозуудай дуршэлые киногой хүсөөр олоной дунда нэбтэрүүлгэ эрид hайжарба.

Леспромхозой участогай түсэблэлгын нэгэшье зүблөөнhөө Маслов таhардаггүй. Тэндэ киномеханик хүтэлбэришэдтэ, эдэбхитэдтэ уран hайханай, научно-идхалгын ямар фильмүүд ерээб гэжэ хэлэжэ үгэдэг, соносхолой материал асаржа тараадаг болоо. Мүн баhа шэнэ фильм ерэжэ харахыень урихан бэшэг олоной дунда тараажа захалаа, hууринай хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэнь ехэ туhа хүргэдэг.

Киномеханигай туhалагшаар хүдэлдэг Валентина Артемьевна hамганиинь баhал эмхидхэлэй ехэ юумэ хэдэг даа.

Кино-харагшадтай шэнэ фильм тухай, тэрэниие зохёогшод тухай хөөрэлдэхэ гээшэ гүнзэгы удха шанартай. Хориин киносетиин дирекциин гаргадаг «Үдын голой экран» гэhэн хуудаhа тэдэнэр олоной дунда тараана.

Үбгэн hамган хоёрой оролдолгын ашаар Доодо-Майлын хүн бүхэнэй кинодо ошолгон жэлдээ 60 дахин олон болоо.

А. Д. Маслов В. А. Маслова хоёр киноаппаратураяа, экрандаа эрхимээр сахидаг зантай. Юумэн эбдэрхэ, киногой лентэ таhарха гэжэ тэндэ байдаггүй. Аппаратна соонь сэбэр, гэрэлтэй. Валентина Артемьевна аппаратнаяа «ногооруулхын» тула элдэб гоёнууд сэсэгүүдые hуулгаа. Социалис уялганьгоёор бэшэгдээд хадаатай.

Түсэбөө дүүргэхэ гэжэ бүхы сагаа гаргадагшье hаа, А. Д. Маслов хамтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Хориин киносетиин дирекциин дэргэдэхи бригадирнуудай соведэй гэшүүн, hууринайнгаа hайн дуратанай дружинын командир. Участогай ажалшад тэрэниие арадай заседателяар hунгаа.

Түрүү киномеханик Маслов тухай би газетын уншагшадта хөөрэхэ гэhэн хүм. Иимэ hайн хүн тухай хөөрэхэдэшье урматай байдаг ха юм.

Б. КРИГЕЛЬ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй кинофикациин управлениин хүдэлмэрилэгшэ.

„БАЯН ЗҮРХЭН“

Шэнэ ном

СОВЕТ БУРЯАД уран зохёолнай тооложо барахаар бэшэ олон романуудтай болобо. Энэ хадаа хүгжэлтын бодото гэршэ мүн.

Залуу романист И. Калашников «Разрыв трава» соогоо буряад арадай түүхэ соо орхигдошогүй hуури эзэлhэн шэмээшэг буряад хоёрой эртэ урданhаа хойшо бэрхэшээл соогуур байгуулагдаhан, эдэ хоёр арадай ажаhуудалда ехэ нүлөө үзүүлэн мүнхэжэhэн хани барисаан, шэмээшэг зоной онсо hуудал, үнэн сэхэ абари зан, бэрхэшээл соогуур байгуулагдаhан ёhо заншал тухайнь гүнзэгыгөөр харуулжа, ганса Буряад орон соо бэшэ, харин бүхы совет орон соо суурхаа. Эдээн дээрэ Доржи Банзаров тухай бэшэгдэhэн номуудые, Хоца Намсараев, Ц. Дон, А. Бальбуров болон Д. Батожабайн романуудые нэмээд хараха болоо hаа, буряад уран зохёолшоднай арадайнгаа үнгэрhэн түүхын урда үригүй шэнги боложо, сэдьхэл баярлуулна.

Мүнөө үеын байдал, ерээдүйе угтан харуулха хүндэшье, шухалашье дабаан уран зохёолшодой урдань тобойн харагдаба. Энэ дабаа зоригтойгоор дабахаа хамсыгаа шаман зэhэhэн залуу зохёолшоднай олон. Теэд дабаанай харгы нилээд орёо хүндэ хэбэртэй, дабаанай оройдо хүрэнгүй, хуушанай хобхо харгыгаар бусадагшье ушар бинил гээшэ ха.

Арад зоной мүнөө үеын бодото байдал hуудал харуулха гээшэ тиимэшье амархан, хүнгэн хэрэг бэшэ. Мүнөө үеын совет хүнэй ажаhуудал, тэдэнэй үзэл бодол болон эрдэм гэгээрэл шэнжэлэн шудалха, арадай ажалда эрдэм техникын үүргэ, саашанхи хүгжэлтын экономическа хараа бодолнуудые нарин шэнжэлхэ, хүгжэлтын гол зорилгые зохёолой hүлдэ болгохо гээшэ зохёолшын урда ехэ эрилтэ табина.

Колхоз тухай бэшэхэ гээ hаа, хамтын байдал, колхознигуудай hуудалые, газаа зосоогүй нарин шэнжэлжэ, тайлбарилан мэдэхэ шухала болоно. Энэ талаар поэт Г. Чимитов, уран зохёолшод Ц. Жимбиев, Б. Мунгонов гэгшэд зүб алхам хээ. Тэдэнэй зохёохы ажал урагшатай ябана. Тэдэнэрэй «Таряан» гэжэ поэмэ, «Гал могой жэл», «Баян зүрхэн» гэжэ романууд олон уншагшадта магтуулан hайшаагдаа. Уншагшад өөhэдынгөө бодото байдал, ажаhуудалайнгаа хүгжэлтын hайхан талые, hүүдэр талын дутуу дундые тобойсо хаража hонирхоно. Б. Мунгоновой «Баян зүрхэн» гэжэ Буряадай номой хэблэлээр 1974 ондо хэблэгдэhэн шэнэ роман дээрэ тогтохоо hананам. Нүхэр Барадий Мунгонов Юрөө нютаг ошожо, түрүү Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо hарые hаралан, жэлые жэллэн байжа, Сэлэнгын сэлмэг агаараар амилжа, уhанhаань уужа, арад зонтойнь гүнзэгыгөөр танилсан хөөрэлдэжэ, ажалыень хаража, олон бодол түрэжэ ерээ ха юм. Хүнүүдые дахажа, үргэ шагнаhаниинь; түрүү ажалшадай ажалда хүлэртэрөө хамhалсаhаниинь, түрэ найрта hуулдажа, юрөөл дуулаhаниинь олон лэ юм бэзэ.

«Ябаhан хүн яhа зууха» гэдэг арадай сэсэн үгын удхатай: колхозой байдал дээрэhээ шэнэ роман бэшэжэрхёо ха юм. Энэ романдаа нютагай Баян зүрхэн хадын нэрэ үгэжэрхео бшуу. «Баян зүрхэн» роман урдам хэбтэнэ. hонирхон уншажа hая дүүргээб. Баян хаанай боорёор, Юрөө нютагаар ябаад ерэhэн шэнги мэдэрэл зосоом түрэнэ. Энэ нютагай гоё байгаали нюдэндэм харагдажа, арадайнь домог түүхэ сэдьхэлдэм hанагдана. Нюураараа харалсаашьегүй hаа, романhаа танилсаhан түрүүлэгшэ Дамба Дамчеев, түрүү hаалишан Цыбжит Жамбалова, партиин аймагай комитедэй нэгэдэхи секретарь Радна Самбилович болон колхозой парторг, түрүүлэгшын орлогшо, олон ажалша колхознигууд танил хүнүүд болошоод байна. Тинхэдэ архинша Бирид, ангууша Дугар, ламын hалхитай Рабдан, тэрэнэй туhамарша Ломбо гэгшэд тухай бодол гүйлгэнгүй аргагүй. Иимэрхүү хүнүүд нютаг нютагта колхоз дээгүүр байдаг ха юм.

ЗАЛУУДАА буркавполкдо алба хэжэ танилсаhан, энэ Юрөө нютагай Жамсо Ванкеевтэй, хэдэн жэл болобо, «Дарасун» курорт дээрэ хамта амархадаа, Юрөө тухай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз тухай хөөрэhыень hонирхон шагнаhан аад, энэ нютагhаа мүндэлhэн «Баян зүрхэн» роман ехэ абьяастайгаар уншаа гээшэб!

Автор Барадий Мунгонов колхозой мүнөө үеын байдалые энэ роман соогоо яhала шадамараар, hонирхон уншамаар харуулжа шадаа. Малшадай ажал, хүдөө ажахын мэргэжэлтэнэй оролдолго, колхознигуудай үдэр бүриин хэрэг тэмсэл харагдана. Очир, Бальжинима Доржын Хайдаб — юумэ үзэhэн колхозой ветеранууд өөhэдынгөө залуугай ябадал hанан, алдуу дутуугаа мэдэрэн, шэнэ байдалаа, амжалтаа сэгнэн магтана. Интернациональна шэнэ бүлэшье бии болоhониинь уhартай. Энэ шэнэ бүлын түрэ дээрэ колхозой түрүүлэгшэ байлсажа, хэлэhэн үгэнь залуушуулда hургаал болоно, зондо олон hайн бодол түрүүлжэ, боложо байhан түрэдэ шэнэ удха оруулжархина. Колхозой түрүүлэгшэ, ажахынгаа ёhотой патриот хүн Дамба Бальжинимаевич болбол малшадтайгаа өөрөө ходо хөөрэлдэдэг, холын түсэбтэй, ойрын зорилготой хүн, далай ехэ ажалдаа тархяа эрьенгүй, мэргэжэлтэдээ зүб хэрэглэдэг, өөрөөшье сагаа гамнангүй оролсоно. Колхозой гол ажал ударидахынгаа хажуугаар колхознигуудтаа анхарал хандуулна, туhалхаар хүндэ туhална. Зоной ажалда түбэг татаhан залхуу зайран архинша ангуушаниие тэсэмгэйгээр заhан hургаха гэжэ оролдоно. Колхозой ажалай түрүүшүүлэй дуршэл ба тэдэнэй hайхан сэдьхэл. Даруу зан зохидоор ном соо харуулагдаа. Эдэнэй нэгэн болохо түрүү hаалишан Цымжит Жамбаловна үнеэн бүриhөө дүрбэ мянга найман зуун литр hү hааха, уялгаяа хоёр зуун литрээр үлүүлэн дүүргэнэ. Олон жэлэйнгээ амжалтын ашаар Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, бүхы колхознигуудаа, аймагайхидаа баярлуулна. Номой үгэ баян. hанагдаагүй зохид мэдүүлэлнүүд, hуурияа лаб эзэлhэн үгэнүүд олон.

Колхозой байдал нюдөөрөө хаража, колхознигуудаар хамта байжа, танилсаад бэшэhэн болохолоороо энэ ном ондоохон, мүнөө үеын хүдөө нютагые харуулжа шадаhан онсо hонин зохёол болоо.

Шэнэ ном тухай бэшэхэдээ, гансал hайн талыень магтаад, авторто hорhон малгай үмдэхүүлээд орхиходо туhа болодоггүй бшуу...

Нютаг нютагай түрүү колхознигуудай суутай түрүүлэгшэнэрэй дуршэл ажаглахада, hургуулидаал онсо анхарал табидаг. Шэнэ hургуули, хүүгэдэй хамтын байра барюулдаг, hурагшадые ажалай дуршэлдэ hайнаар hургаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг, газар машина, технико колхозhоо үгэдэг, илангаяа hургуулиингаа директортэй, багшанартай холбоотой байжа, түрэлхидэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Дамба Бальжинимаевичай hургуули урдуураа шагаахагүй, нэгэшье дахин багшанартаяа зугаалхагүйнь гэмшэлтэй.

Хүдөө нютагуудта сельскэ Соведэй үүргэ ехээр үргэгдэнхэй. Тэрэнэй депутадууд ехэ юумэ хэнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Мижит-Доржо Лубсанович болбол Оронгын хүн. Оронгын дунда hургуулиин директор байhан, аймагай гэгээрэлэй таhагые даагшаар дэбжүүлэгдэhэн, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлөө. Гильбэрэй «Коммунизм» колхозой парторгоор хүдэлжэ байтараа, энэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ерэhээр гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Эндээ ехэ тааранги, түбхинэжэ хүдэлөө. Одоошье ондоо тээшэ ябахаяа болёо ёhотойб гэжэ этигэдэг. Тэрэнэй hамган Намжилмаа багшашье зөөлэнhөө хашаранхай.

«Мүнөө цыгануудшье зайха зольборхоёо болижо байгаа гэлсэгшэ. Хүрөө, эндэhээ хайшаашье зөөхэгүйб! Ошохо гээ hаа, гансаараа ошоорой» гэжэ үбгэндөө шангарна. Иимэ байдалда орохон Мижит-Доржо — коммунист нигэжэ бодоно: «Ябуулхашье гээ hаань, улаан биледээ стол дээрэнь гаргажа табяад, ори таhа арсахаб гэжэ сэдьхэдэг». Нигэжэ бодохо коммунист үсөөн байха ёhотой даа. Илангаяа шэнэ билет hэлгэгдээд байhан үедэ иимэ сэдьхэл ехэ эндүү болоно бэшэ гү?

90-дэхи нюурта нигэжэ уншаабди: «Мундаргануудай хаяа хүрэтэр ошожо, балгаан зэмьеэнүүдтэ hарые hаралан байлалжа байгаад, хэрмэ, булга шэлүүhэ, халюу агнадаг»... Халюун гээшэмнай уhанай амитан ха юм.

Дармажап Маша хоёрой түрэ дээрэ «үргэл, үреэл болтогой» гэлдэнэ. Энэмнай үргэл юм гү, али юрөөл гү? Зарим зохёолшод үреэл гэдэг, зариман юрөөл гэдэг. Би юрөөл гэдэгби. Юундэб гэхэдэ, Хоца Намсараевай «Эхын юрөөл» гэжэ шүлэг уншаад, Намсараевичhаа юрөөл юм гү, али үреэл гү гэжэ асуухадам:

— Юрөөл бэд даа. Үреэл гээшэш саа саатуулха гэhэн удхатай муу үгэ. Мори үреэлдэхэ үреэл байдаг, — гээ hэн.

Тэрэл зүб ха даа. Юрөөл гэхэдэ, литературна үгэ болохоор сохилтотой үгэ ха юм. Түрүүлэгшэ Дамчеев архиншадаа колхоз соогоо, саашань үгэ гаргангүй заhаха гэжэ оролдоно. ноёдойшье ерээл байхада, ноёдто бү харагдагты, нютагаа бү бузарлагты гэжэ архиншадаа намнана. Иимыень мэдэhэн Бирид мэтын архиншад зоргоороо ошожо, хүн бүхэндэ шалтажа, гэр бүлэээ зобооно, ажалда hаад үзүүлнэ. Бирид мэтые шангаар хэhээхэ байгаа. Хуули байна ха юм.

Эндэ нүхэрэй ёhоор тэмдэглэгдэhэн хэдэн hанамжа саашадаа авторто туhашье боложо магад. Авторта хоёрдохи номоо амжалтатайгаар дүүргэхыень хүсэнэб.

Цокто НОМТОЕВ,
уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДТА

ЗВЕНКЫН ТАХЯАНУУД

Нютагай тахяануудай үндэгэлэлгэ Холын хойто зүгэй нютагуудта гайхалтай бэшэ болонхой. Тиигэбэшье Эвенкэдэ hүүлэй үе болотор шубуу үсхэбэрилдэггүй байhан. Красноярска хизаарай урда районуудhаа самолёдоор үндэгэ асаралга нилээд гарзатай байhан юм.

Түрүүшын бүлэг шубууд нёдондо жэлэй эсэс багта Шушенскhаа Эвенкэдэ асарагдаhан байха. Нидымскэ совхоздо шубуудай байха оньhожоруулагдамал фабрика түхеэрэгдэнхэй. Дальбараанууд эндэхи байгаалида дадажа, түргөөр ехэ боложо эхилээ. Байгша оной эхеэр түрүүшын продукци абтаа.

Долоо мянга гаран тахяатай фабрика мүнөө округой түб—Турын. ойро шадарай посёлогуудай ажалшадые продукцяараа хангана. Эвенкын шубуушад ажахыгаа үргэдхэхэ, үйлэдбэриин технологи hайжаруулха зорилготой. Энэ хэрэгтэнь Хойто зүгэй хүдөө ажахые шэнжэлдэг Норильскын НИИ-гэй эрдэмтэд ехэ туhа хүргэнэ.

В. ЯРОСЛАВЦЕВ,
ТАСС-ай корр.
Эвенкын национальна округ.

«ЭНЕР — ХОЙТО ЗҮГЭЙ ОДОН

«Чайки», «Норгали», «Нерпы» гэжэ нэрэтэй коряк хатаргашад хонхо бүбэнүүрнүүдэй абяан доро удаа дараалан сценэ дээрэ гарана... Беринг далайн эрьедэхи Карага тосхоной хореографическа «Энер» («Одон») гэжэ ансамблиин артистнуудые хүн, зон нэрьемэ халуун альга ташалгаар угтадаг. Энэ тосхоной оролсодог «Ударник» гэжэ загаhашадай колхоз мэдээжэ загаhашадаараа, арhаар, яhаар элдэб зүйлнүүдые урладаг хүнүүдээрээ суурхадаг юм. Тус ансамбль колхозойнгоо нэрые улам суурхуулна.

Анастасия Васильевна Гуторова — ансамбль эмхидхэhэн, энээндэ таhалгаряагүй хабаададаг хүн юм. Тэрэнэй бүлынхид хэр угай орошод—үхибүүдээ арадай хатарнуудта дурлуулжа шадаhан алдартай. Загаhашад, багшанар, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, hурагшад ансамбльдань хабаадана. Эдэнэр үдэшэ бүхэндэ соёлойнгоо ордондо сугларжа, хатар танцада hурахын хажуугаар, актерэй шадабарида хабаатай теоритой танилсадаг, хатарай искусство тухай лекци болон хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг юм.

Белоруссиhаа ерэhэн, соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. Н. Соколов эндэ хэшээлнүүдые үнгэргэдэг.

Ансамблиин репертуарта «Гоё hайхан Колымарохланаут» гэжэ түүхээр зохёогдоhон балет, коряк, чукот болон СССР-эй бусад арадуудай хатарнууд ороно. Мүнөө эдэнэр нютагай темээр хореографическа шэнэ зохёолнуудые бэлдэнэ.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр.
Талана, Корягай национальна округ.

Манай фотокорреспондент Б. Годьяновай буулгаhан энэ зураг дээрэ Большереченскын ...hа үсхэбэрилгын заводой барилга дээрэ ажаллажа байгаа Москвагай Гүрэнэй университедэй экономикын факультедэй студентнэр-барилгашадай отрядай гэшүүд Хельге Хайнцер (ГДР-hээ ерэhэн студент) Юрий Цимблер хоёрой бетон ...огые таарулан табижа байхань харанат. Аха дүү социалис республикануудай түлөөлэгшэдhээ бүридэhэн интернациональна энэ отрядайхид амжалтатайгаар ажаллана. hа... hүүл багта тэдэнэр 150 ...ан түхэригэй барилга хэжэ дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэд.

ГДР-эй НОМУУД

БЕРЛИН. ГДР-эй номой 78 хэблэл уран зохёолой, научно-техническэ болон тусхай литература барлан гаргадаг, тэдэниие республикын улад зон ехээр hонирхон уншана. ГДР хадаа Европо дотороо номуудые эгээн олоор уншадаг оронуудай нэгэн болонхой. Тэрэнэй дүрбэдэхи гражданин бүхэн 75 миллион шахуу том номтой 18 мянган библиотекын нэгэнэйнь уншагша байдаг.

Германиин Демократическа республикын оршон хүгжэжэ байгаа хорин табан жэлэй туршада эндэ ном хэблэн гаргалгын хэмжээн дүрбэ дахин шахуу нэмээ. Хэрбээ 1949 ондо эндэхи номой магазинуудта 33 миллион хэhэг номууд ороhон байбал, харин байгша ондо тэдэнэй тоо 120 миллиондо хүрөө.

ГДР-тэ хэблэгдэн гарадаг наймадахи ном бүхэн хари хэлэнhээ оршуулагдадаг, гэхэ зуураа, тэдэнэй хоёрдохи ном бүхэниинь ородhоо оршуулагдана. Гансахан мүнөө үеын совет литературын 74 зохёол хэблэлдэ бэлдэгдээд байна. Хилын саанахи авторнуудай списогые Михаил Шолохов хэдэн жэлэй туршада таhалгаряагүй толгойлно. Тэрэнэй зохёолнууд эндэ 1,5 миллион хэhэгээр хэблэгдэнхэй. Леонид Леоновой зохёолнууд номдо дуратайшуулай дунда мүн лэ ехэ hонирхогдодог. Тэрэнэй 11 роман немец хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гаранхай. Совет поэдүүдэй дундаhаа Владимир Маяковский немец уншагшадай дурладаг поэдынь юм.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ЗОНАЛЬНА СЕМИНАР

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ телевизионно журналистнуудай гурбан үдэрэй зональна семинар эхилбэ. Яхадай, Тувын, Буряадай автономито республикануудай, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Красноярска хизаарай журналистнууд семинарта хабаадана. Семинар үнгэргэлсэхэеэ СССР-эй Журналистнуудай холбооной түлөөлэгшэд Москвahaa ерээ.

Телевидени болон радио-дамжуулгын талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй комитедэй түрүүлэгшэ, республикын Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ц. Ц. Митыпов тус семинар нээгээ. Социалис мүрысөөнэй ябаса, ажалай түрүү дүй дүршэлые телевизорээр дамжуулха тухай Центральна телевидениин пропагандын главна редакциин промышленностиин таhагые даагша Г. А. Шевелев элидхэл хээ. Телевизионно экранда мүнөөнэй совет хүнэй образ харуулха тухай Улаан-Үдын телевидениин ниитэ-политическэ дамжуулгануудай главна редактор К. А. Бадиев, Кызылэй телевидениин ахалагша редактор А. А. Дугржаа гэгшэд хөөрэжэ үгөө.

Семинарта хабаадагшад «Байгалай үмэнэдэхи республика», «Буряад ороной дуун» гэhэн телевизионно фильмүүдые хараба. Һүүлээрнь журналистнууд республикын этнографическа музей хараа.

Мүнөөдэр семинар хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлнэ.

Ц. ДУГАРОВ.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ҮҮСХЭЛЫЕНЬ ДЭМЖЭБЭ

Сэлэн-Дүүмын заводой механическа цехэй токарь Александр Карпов жэлэйнгээ түсэб декабриин 5 болотор дүүргэхэб гэжэ нүхэдэйнгөө дундаhaa эгээн түрүүлэн үгэеэ үгэбэ. Бэшэ цехүүдэй комсомолшууд энэ үүсхэлыень дэмжэhэн байна. Валерий Мухтаров, Владимир Гладков, Ольга Шишмаоева Владимир Аверин, Баир Дымбрылов, Николай Дугаров гэгшэд тэдэнэрэй дунда бии. Комсомолшууд түсэбтэ даабарияа хоёр hараар уридлажа ябана. Үүсхэл гаргагша Александр Карпов мүрысэгшэд сооhоо түрүүлнэ.

ЭДИР ТУЬАЛАГШАД

10-дахи классай hурагшад Пурбо Жигмытов, Леонид Гомбоев, Валерий Бамбуев, Олег Юможапов, Дмитрий Будажапов, Виктор Аюров гэгшэд үнгэрэгшэ hуралсалай жэлэй hүүлшын хонхын жэнгирэмсээр тракторта hуугаhан юм. Эдэнэр бултадаа Үбэр-Зөөхэйн дунда hургуулида hурадаг. Эдиршүүл эхин классуудта hуража ябахадаа амаралтынгаа үедэ түрэл «Эрдэм» колхоздоо хүдэлдэг hэн.

Мүнөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэртэ трактор найдаа бшуу. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажалай хэшээлнүүдтэ трактор агтын оньhо шудалдаг байгаа. Эдир механизаторнууд колхозойнгоо нуга сабшалан дээрэ хүдэлжэ, ниитын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Л. СЛЮНКИНА.

ГАЛУУНАЙ ХОТОГОРТО

Һүдэнтэhөө баруун тээшээ Зүдхэлиин адаг хүрэтэр Галуунай хотогор гэжэ алдартай болоhон элдин hайхан нютаг бии юм. Тэрэ Галуунай хотогорой хойноhоо Галуун, Обоото, Уляаhата, Мухар булаг, Шулуута, Аршаанта гэхэ мэтэ хүндынүүд зэргэлэн оршодог. Тиихэдэ Зүүн урдаhаань Баян, урдаhаань Һабай гэжэ хүндынүүд.

Обоотын адагта, баруун бэеые эзэлhэн хүхигэр ехэ бууса — хотон хорёотой Бадмын Лүдэб гэжэ баянайхи ажаhууhан юм. Тэдэнэйхи табан хушуу малые толгой тоолон үдхэдэг байгаа: хотоор дүүрэн хони ямаатай, хорёогоор дүүрэн үхэртэй, толгой бүрхөөhэн адуутай, таладаа он жэлые үнгэргэдэг тэмээтэй hэн.

Энэ баян адуу малайнгаа олоор Ага найман эсэгэ соо суурхаагүй, харуу хатуугаараа, хажар хараалшаараа суурхаhан юм. Тэндэ болоhон хэдэн ушаралта үйлые дурдан хөөрэхэеэ hанаа hэм.

ХУЬАН, ҺУРГААГ, УЛЯАЬАН УРГА

Бүмбүү Сагаан гэжэ хүн Лүдэб баянда мянган уляаhан hургаар бэлдээд, шэрэлсэжэ үгэхэ, бэлэдхэhэн, шэрэлсэhэнэй түлөө hургаагай 20 мүнгөөр тоосохо гэжэ хэлсэhэн байгаа.

Сагаан-Гашуун, Һүдэнтын эхинэй ой соогуур уляаhан hургаар бэлдэжэ эхилбэ, тиибэшье, гансата мянган уляаhан hургаар нэгэ газарта бэлдэхэ гэбэ. Тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ байгаа ха юм. Ойн оёороор нарин сэхэ уляаhа бэдэржэ, отолхош, нэгэ газарта булта байжа үгэхэгүй, эндэ тэндэhээ түүжэ, отолхо ушартай бологшо hэн. Уляаhан hургаар бэлдэжэ ябахадаа, хаа яахаң сэхэ хуhан hургаар бэлдэлсэбэ ха.

Лүдэбтэн тэрэ бэлэдхүүлhэн hургаагаараа зуhалангай газарта ехэ гэгшын тээлниг хорёо барюулжа, улам ехэ хадалантай болохо гэжэ тэндээ буулгуулба. Сагаанhаа hургаагуудые тушаажа абалгандаа, Лүдэб хуhан hургаагуудыень илгажа, иигэжэ хэлээ hэн ха:

— Сагаан аа, хуhан модо модон гэжэ hанана гээшэ гүш, хоёр жэл болоод байхада, үмхиржэ, түлеэн болохол, энээнээ өөрөө абаашажа түлишэ хэ саашань.

Тиин уляаhан hургаагыень хурга хухадгүй тооложо, hургаагай 20 мүнгөөр тоосоhон юм ха.

Хойто жэлынь хабарай саг болобо. Адуу бариха хорин хуhан урга хэрэгтэй боложо, үнөөхи Сагаандаа хорин hайн урга бэлдэжэ асархые захижа, ургын табан мүнгөөр гэжэ хэлсэhэн байгаа.

Сагаан хорин хуhан, хорин уляаhан ургануудые бэлдэжэ хуhан ургануудаа нюужархёод, уляаhан ургануудаа асаржа, адуушанайнь газаа орхижорхёод, Лүдэбтэ асарааб гэхэдэнь, ургын табан мүнгөөр тоосоо hэн.

Адуу дэллээн эхилжэ, даага ургалхадань, уляаhан урга тогдорхой даа, удаан тэсэнгүй, булта хухаршаhан байба. Тиихэдэнь, Лүдэб сухалдажа, Сагаанда юугээ бэлдэжэ асараа хүмши, хэн хэзээ, хаана уляаhан ургаар адуу ургалхыень хараhан, дуулаhан хүмши гэжэ гани ганга, сад-няд болобо hэн ха.

Сагаан тодожо абаhаар нёдондо юугээ хуhан хэрэггүй модон гээшэ гэжэ байжа, хуhан hургаагуудыемни голоо, абаагүй hэмта, баhал тиихэ юм бээз гэжэ hанаа. танай магтажа hаладаггүй уляаhэ бэлдэжэ асараалби даа. Хуhан ургада хэрэгтэй haa, абыт даа, бэлдэhэн хорин хуhан урга бии hэн. Ургын долоон мүнгөөр тоосожо абаха haa абыт даа, үгы haa, үгыл юм бээз гээд байхадань, Лүдэб даага дэллээ hаатуулха аргагүйдэнь, хашагдахадаа, Сагаанай эриhээр тоосожо, даагаа дэллүүлээ hэн ха.

ХАЗААР БАРИЬАН БАСАГАН

Баяшуулай олон табимал моридой hула тангаршаалдажа ябахадань, үгытэйшүүлдэ нэгэн-хоёр морин байгаа haa хүрөө.

Нэгэтэ зунай обоо хуралай үедэ дүтын үгытэй айлай басаган Лүдэбhөө морин эрихэ hанаатай, хазаар бараад ерэбэ ха. Лүдэб гэртээ байба. Тэрэ басаган Будалангай обоодо гарахыемни нэгэ мори унуулыт гэжэ эрибэ ха. Лүдэб баян мэхэ урьяжа, хүйтөөр миhэд гээд: «Болоно ааб даа, би адуун уруу ошохоео байнаб, заажа үгүүжэб» гэбэ ха. Тэрэ басаган хүлеэжэ хэды болоод, Лүдэбэй адуундаа ошоходонь, хойноhоонь дахасалдан ошобо. Лүдэб адуундаа ойртожо ябахадаа, тэрэ басаганhаа hураба: «Ямар морин хэрэгтэйб, номгон гү, али hортогойшог юумэн хамаагүй гү?»

Басаган номгон моринд хэрэгтэйгээ хэлэбэ. Лүдэб байд гээд тэрэ басагые хажуудаа ерүүлжэ зааба: «Ши тэрээ тэрэ хээр дархи азарга барижа уна, бэшэ номгон юумэн үгы гээд, хооhоор энеэhээр, саашалба.

Тэрэ заагша хээр дархи азаргань — өөрынь адуушан үбгэн байгаа.

Тэрэ басаган тиигэжэ, Лүдэб баянда баhуулhандаа гомдожо, дороо hуужа, садатараа бархираад, гомдол голхор болоод, хооhон хазаараа барин, гэртээ орой үдэшэ бусаа hэн ха.

Б. НАМСАРАЙН.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

Футбол. 2:0 ТООТОЙГООР...

Манай «Сэлэнгэ» Прокопьевскын «Шахтёр» командатай августын 26-да өөhэдынгөө талмай дээрэ уулзаба. Энээнэй урда нааданда Красноярскын «Автомобилистые» 3:0 тоотойгоор шүүhэн «Сэлэнгэ» мүнөө таблицын hүүл барижа ябаhан командатай ямараар наадахань гээшэб гэжэ hонирхоhон хүнүүд олон hэн.

Футболдо дуратайшуулай hанаанда хүрэжэ, манай команда айлшадтаа орходоо hураггүй булюу hайнаар наадаба. Мүрысөөнэй эхилhээр 18 минутын үнгэрөөд байхада манай добтологшо Юрий Самсонов 12 метрэй зайhаа булантуулжа ерээд айлшадай ворота уруу бүмбэгэ оншотойхоноор үдьхэлжэрхибэ. Вратарь юушье хэхэ аргагүй байгаа. Иигэжэ түрүүшын тоо манай команда нээбэ. Нааданай түрүүшын хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд үшөө хэдэн бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулха аргатай байгаа. Гэбэшье hайнаар эхилhэн добтолгоёо амжалтатайгаар түгэсхэжэ шадаагүй. Зарим ушартань айлшадай вратарь найдамтай бэрхээр наадаhан байха юм.

Нааданай хоёрдохи хахадташье манай команда айлшадhаа булюу байhанаа харуулба. «Сэлэнгын» футболистнууд оло дахин добтолоо. Иимэ добтолгонуудай нэгэнэй үедэ Виктор Пугач айлшадай вратарие воротагайнгаа сеткэ сооhоо бүмбэгэ абахыень баадхаба. 2:0 тоотойгоор шүүгээд байхадаа, «Сэлэнгэ» добтолгынгоо эршые hуладхажа, наадан гол түлэб талмайн тэг дунда үргэлжэлөө. Айлшадай хирэ-хирэ болоод лэ холоhоо бүмбэгэ үдьхэлхэдэнь Георгий Бушуев нааданда оролсохо юм.

Өөhэдынгөө талмай дээрэ шухала илалта туйлаhан «Сэлэнгэ» турнирна таблицадахи байдалаа нэгэ бага hайжаруулба. Мүнөө 26 очкотой боложо, 6-дахи hууридa гараба.

Монголой Арадай Республикын эрхим командануудай нэгэн Улаан-Баатарай «Труд» командын футболистнууд республикымнай ниислэл хотодо айлшаар ерэбэ. Тэдэнэр Улаан-Үдын клубай эрхим командануудтай уласхоорондын нүхэр ёhоной уулзалгануудые үнгэргэхэ байна.

Монголой футболистнууд ЛВРЗ-гэй спортын клубай командатай hаяхан уулзаба. Мүн транспортын «Локомотив» команда өөhэдынгөө талмай дээрэ августын 28-да айлшадтай үнгэргөө. Айлшаднай авиационно заводой стадион дээрэ хоёр уулзалга үнгэргэхэ байна. Августын 31-hээ сентябриин 2 болотор эдэ нааданууд үнгэргэгдэхэ. Энэ hонирхолтой нааданууд үдэшын 18 часта эхилхэ.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГАНУУД ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Б. МИРОМАНОВ.

ЭРХИМҮҮДЭЙ ТООДО ОРОБО

Республикымнай эдиршүүлэй суглуулагдамал командын баскетболистнууд нэгэдэхи hууридa гараагүйшье haa, яhала hайнаар наадажа, РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болобо. Юуб гэхэдэ, Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэhэн зонын мүрысөөндэ хабаадалсажа, хоёрдохи hуури эзэлhэн байгаа бшуу.

Эрхүүгэй областиин команда нэгэ жэгдэ hайнаар наадажа, түрүү hуури эзэлхэл ёhоороо эзэлээ. Тиихэдэ хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые гурбан команда буляалдаа. Буряадай АССР-эй, Красноярска хизаарай, Сахалинай областиин командануудтус бүридөө хоёр-хоёр очко бэшүүлhэн байба. Гэбэшье мүрысөөнэй дүн согсолходо, республикымнай эдир баскетболистнууд бусадта орходоо үсөөн бүмбэгэ сеткэ уруугаа алдаhан байгаа. Иигэжэ манайхид хоёрдохи hууридa гаража, Красноярска хизаарай команда гурбадахи hуури эзэлээ.

Манай команда сооhоо Сергей Тарасов эрхим добтологшо гэжэ тэмдэглэгдээ. Эрхүүгэй командын гэшүүд Брылев, Тараканов гэгшэд эрхим хамгаалагшад гэжэ тоологдобо. Тиихэдэ Эрхүүhээ ерэhэн судья Владимир Ким эрхим судья гэжэ нэрлэгдээ.

А. СПИРИДОНОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Космонавтнуудаар жолоодогдоhон «Союз — 15» гэжэ замбуулинай онгосын Советскэ Союзhаа табигдаhан тухай ТАСС-ай мэдээсэлые газетэнүүд эли газарнуудтаа тунхаглана. «Союз 14» гэжэ замбуулинай онгосын, «Салют—3» гэжэ станциин ниидэхэ үеэр замбуулинай дайдада хэгдэhэн научна шэнжэлгэнүүд, туршалгануудые үргэлжэлүүлхэ зорилготойгоор замбуулинай энэ онгосо табигдаба гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ тэмдэглэнэ.

Кипртэхи байдал тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэхэдээ, Кипрэй асуудалаар Совет правительствын хэhэн мэдүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулна. «Кипрэй бэеэ дааhан байдалтай, газар дайдынь бүтэн бүрин байхын түлөө» Советскэ Союзай ехэ оролдолго гаргажа байhые энэ мэдүүлгэ доторхи дурадхалнууд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Лондоной «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ. Кипрэй асуудалаар уласхоорондын конференци ООН-ой талаар зарлаха тухай совет дурадхал Кипртэхи байдалые hайжаруулха гансахан арга нүхэсэл болоно.

Кипрэй асуудалые НАТО-гай үсөөхэн бүлэг гүрэнүүд шиидхэжэ шадахагүй. Тиимэhээ энэ асуудалаар уласхоорондын зүблөө зарлаха шухала гэжэ Франциин «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Вашингтоной ба Афинын хоорондо хёмороо зүришэлдөөнэй улам hүжэржэ, американ хархис ябуулгануудта эсэргүү хүдэлөөнэй Грецидэ дэлгэржэ байhан тухай буржуазна хэблэлэй органууд үргэнөөр бэшэнэ.

Гвиней-Бисаугай Республикаhаа Португалиин сэрэгүүдэй гаргагдажа эхилhэндэ дэлхэйн хэблэл ехэ анхарал хандуулна. Анголоhоо, Мозамбигhаа Португалиин сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудал hаяар шиидхэгдэхэ байха гээд Франциин «Фигаро» тэмдэглэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын оршом соо шахардуу байдал hуларжа байна. Чехословакиин «Руде право» газетэ энээндэ зорюулжа түрүү бэшэг тунхаглаа. «Советскэ Союзай экономическа, политическэ ба сэрэгэй хүсэндэ түшэглэдэг социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эдэбхитэй ябуулгын ашаар, амгалан гүримаар зэргэ оршохо гол ёhонууд илан мандажа байна» гээд бэшэнэ. (ТАСС).

«ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮР» гэдэгэй хүдөө ажахын политика шэнээр хаража үзэхые эрилтэ табиhан таряашадай хүдэлөөн Францида замханагүй. Бретани, Нормнанди болон ороной бусад районуудта городууд болон тосхонуудта демонстраци, митингнүүд үнгэргэдэнэ, түмэр зам болон шоссе харгынууд дээрэ хаалтанууд табигдана.

Таряашадай дураа гуталгын гол шалтагаан юун бэ гэбэл, хүдөө ажахын продукци, цангаяа, мяха, үрэ жэмэс болон овощ худалдаха сэнгэй доошоhон, мүн энээнэй хажуугаар промышленна эд бараанай үнэ сэнгэй хүндэрhэн ушар болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Авиньоной түбтэ. Таряашадай демонстрацида хабаадагшад помидоороо шоссе дээрэ хаяжа байна.

АФП-ТАСС-ай фото.

ЛИССАБОН

Алмада хотодо болоhон митинг

ТАСС

Португалиин Коммунис, социалис партинуудай нютагай отделенинүүдэй, Португалиин демократическа хүдэлөөнэй эмхидхэhэн, олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг ороной хэмжээгээрээ гурбадахи хото — Алмадада болобо. Правительственна коалицида ородог демократическа партинуудай түлөөлэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Португалиин «зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй» үргэн ниитэ зоной нэгэдэл бэхижүүлхэ, хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудые элирүүлхын тула hэримжэтэй байха шухала гэжэ тэмдэглээ.

АНКАРА

К. Вальдхайм Анкарада ерэбэ

ТАСС

Турциин правительствын түлөөлэгшэдтэй Кипрэй асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ ООН-ой генеральна секретарь Курт Вальдхайм эндэ ерэбэ.

АЛЖИР

Хэлсээндэ гар табигдаа

ТАСС

Португалиин ба Гвиней-Бисаугай Республикын хоорондохи хэлсээндэ августын 26-най үдэшэ гар табигдаа. Африкын энэ газар дайдые 400 жэлэй турша соо Португалиин мүлжэжэ байhан колониальна дарлалтада тус хэлсээн эсэс табиба. Португалиин правительствын үмэнэhөө — гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Соарещ, Гвиней-Бисаугай Республикын үмэнэhөө — Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааhан байдалай түлөө тэмсэгшэ африкан партиин гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн Педру Пирес хэлсээндэ гар табяа.

Хэлсээндэ гар табигдаhанай hүүлээр хамтын мэдүүлгэ тунхаглагдаба. Гвиней-Бисаугай Республикын бэеэ дааhан байдалтай бологые Португали 1974 оной сентябриин 10-да хуулитаар мэдэрхэ юм гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Буудалдаа дары зогсоожо, 1974 оной октябриин 31 болотор Португалиин бүхы сэрэгүүдые Гвиней-Бисауhаа гаргаха гэжэ хоёр тала үгэеэ ойлголсоо.

Хэлсээнэй үндэhөөр, хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаан тогтоогдожо, экономическа, финансын, техническэ ба соёлой талаар эдэбхитэй холбоон хүгжөөгдэхэ байна.

АФИНА

Совет дурадхал hайшаагдан абтаба

ТАСС

Кипрэй асуудалаар уласхоорондын конференци зарлаха тухай Советскэ правительствын дурадхалые бүрин hайшаан абаhан тухайдаа Грециин правительство хуулитаар мэдүүлээ гээд Хэблэлэй ба информациин генеральна секретариат мэдээсэбэ. СССР-hээ Грецидэ байдаг элшэн сайд И. М. Ежов Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Мавростой урда тээнь уулзажа хөөрэлдэhэн байгаа. Совет дурадхалые hайшаан абахадаа, Кипрэй асуудалые шиидхэхэ тодорхой хэмжээнүүд энэ конференци дээрэ абтаха байха гээд Грециин правительство найдана гэжэ секретариадай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

БОНН

АЛИ АЛИНДА АШАТАЙ ТУҺАТАЙ

ТАСС

Советскэ Союзай ба Германиин Федеративна Республикын хоорондохи экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбоо хүгжөөлгэ хоёр ороной үндэhэн эрилтэнүүдтэ, ашаг туhада харюусаха байна. Манай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае үргэдхэжэ, дүй дүршэлөө, техническэ мэдээсэлнүүдые абалсаха аргатай болохобди гээд Баруун Германиин мэдээжэ уран зохёолшо Макс фон Дер Грюн ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Баруун Германиин предприятинууд Советскэ Союзhаа абтаhан захилнуудые дүүргэжэ, ходо ажал хүдэлмэритэй байдаг юм. Энэ ушар манай хүдэлмэришэдтэ ехэ удха шанартай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Советскэ Союзтай хэлсээ хэжэ, совет газ абаха аргатай болообди. Тиин промышленностиин олон hалбаринууд газ хэрэглэн хүдэлнэ.

Уласхоорондын шахардуу байдалай hуларалга хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаае үргэдхэхэ арга олгоhон байна гээд ФРГ-гэй политическэ ажал ябуулагшад бэшэ, харин наймаашад, баяшуул ойлгодог болоо гэжэ Макс фон Дер Грюн мэдүүлээ.

ТОБШОХОНООР...

ВАРШАВА. Польшын Седльце хотодохи гэр баридаг завод болзорhоо 3 hараар урид ашаглалгада оруулагдаба. Хотын хүн зон энэ барилга дээрэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, ашаглалгада оруулагдахадань ехэ туhа хүргэhэн байна.

БУДАПЕШТ. Байгша оной зургаа hарын турша соо Венгридэ социальна хангалгада 25 миллиард шахуу форинт гаргашалагдаа. Жэлдээ энэ талаар 48 миллиард форинт гэхэ гү, али 1960 онойхиhоо 4 дахин ехэ мүнгэн hомологдоо.

Ажалшадай байдал hайжаруулха тухай ВСРП-гэй ба Венгриин правительствын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр социальна хангалгада иимэ ехэ мүнгэн hомологдоhон байна.

ПРАГА. Чехиин Социалис Республикын таряашад гүрэндэ орооhо худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ. 1 миллион 622 мянган тонно орооhо таряа ЧССР-эй хүдөө ажахын нэгэдхэгдэhэн кооперативууд, гүрэнэй ажахынууд тушаагаа.

Орооhо гүрэндэ тушааха түсэбөө Словакиин Социалис Республика үшөө августын тэн багаар дүүргээ hэн.

Абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлэн, ороной олон ажахынуудай таряашад түсэбhөө гадуур орооhо тушаажа байна.

ПАРИЖ. Франциин коммунистнуудай орган — «Юманите» газетын сентябриин 7—8-да үнгэргэгдэхээ байгаа заншалта hайндэртэ Франциин ажалшан арад үргэнөөр бэлэдхэл хэжэ байна. Олон павильонууд, стендүүд, эстрадын талмайнууд түхеэрэгдэнэ.

ТОКИО. Японой правительствада ородоггүй партинуудай нэгэдэмэл кандидат Тадао Маэкава Кагава префектурын губернатораар hунгагдаа. Тэрэ зонхилхы либерально- демократическа партиин кандидадhаа hураггүй олон дуу абаhан байна. Мүнөө түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд Японой 47 префектурын 8-найнь губернатораар hунгагдаад байнхай.

ГАВАНА. Хүдөө ажахын ба саахарай промышленностиин асуудалнуудаар семинар эндэ үнгэргэгдэбэ. Партийна хүдэлмэрилэгшэд энээндэ хабаадаа. Кубын бүхы заха булангуудhаа семинарай хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерэhэн нютагай партийна организацинуудай 500 шахуу хүтэлбэрилэгшэд национальна экономикын эдэ гол шухала hалбаринуудые хүгжөөхэ асуудалнуудые хоёр долоон хоногой турша соо зүбшэн хэлсэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Уласхоорондын валютна фонд Чилиин фашис хунтые дэмжэнэ. 140 миллион доллар тэрээндэ зээлеэр үгэхэнь. Энээнэй 47 миллион доллареынь сентябрь hарада абаха.

БЕЙРУТ

Аюулта сэрэгэй бэлэдхэлнүүд

ТАСС

Израиль сэрэгэй ехэ хүсэнүүдые Ливанай урда хилэ худар татажа байна. Израилиин армиин бронетанкова ба мотопехотно частьнууд Аль-Аббасия гэжэ тосхон шадар бэлэн болгогдоод байна гэжэ «Аль-Байрак» газетэ бэшэнэ.

Израилиин сэрэгэй командованиин захиралтаар, армиин инженернэ подразделенинүүд Ливанай хилэ худар шэнэ харгы гаргана, коммуникацинуудые барина, бэхилэлгэнүүдые хэнэ.

Августын 26-да агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд Ан-Накура, Блида тосхонууд, мүн Тир, Набатия, Сайда хотонууд дээгүүр ниидэhэн байгаа.

Кфар-Шуба, Сабия, Рашайя Аль-Фуххар гэжэ hуурин тосхонуудые ехэ бууугаар буудахадаа, материальна гарза хохидол ушаруулаа, олон гэрнүүдые hандаагаа.

Иигэжэ Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал hэргээхэ тухай хүсэлэл оролдолгонуудые Израилиин хархис хүсэнүүд таhалдуулжа байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Гэр байраяа үбэлдэ hайнаар бэлдэхэ» — түрүү бэшэг. Замбуулинай «Союз-15» онгосо ниидэлгээ үргэлжэлүүлhээр. «Амжалта туйлахань бэлэн бэшэ» — О. Безековой фоторепортаж. ТАСС-ай hүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: Угтамжын түсэб — мүрысөөнэй шэнэ онол арга» — А. Улахановай статья. Шалгалтын бригадын материалнууд. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. Багшанарай августын зүблөөнүүдтэ зорюулагдаhан тематическа хуудаhан.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Большевигэй зам» — бүлэг авторнуудай энэ статья «Ойнгоо баярые тэмдэглэгшэд» гэhэн гаршаг доро үгтэнхэй. Хилын саанаhаа.

СЭЕХИР ЭКРАН

ЧЕТВЕРГ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.40 — Дамжуулгын программа. 17.45 — «Мафин и его друзья» — үхибүүдтэ зорюулагдаха. 18.15 — Телевизионно hонин. 18.35 — «Хүдөөгэйхидэй үгэ бэелүүлэгдэнэ».

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Боксоор дэлхэйн чемпионадай 1/4 финал. Гаванаhаа дамжуулга. 20.30 — 20.40 — Забhарлалга. 20.40 — Боксоор дэлхэйн чемпионат. (үргэлжэлэл). 21.00 — «Совесть» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын (2-дохи сери) түрүүшынхеэ харуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 22.25 — «Байгалай шэмэг» — телевизионно журнал.

«Орбита». 22.55 — **Үнгэтэ телевидени.** «Композитор Афанасьевтай уулзалга» 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.25 — «Песня о встречном» ба «Здесь оживает прошлое» Шэтын ба Улаан-Үдын телевидениин киноочеркнууд.

«Орбита». 22.25 — **Үнгэтэ телевидени.** «Би дружинингби» — Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэдэй баярай оршон байдалда хүндэтэ уялга абаhанай тухай репортаж.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной августын 29. 4-дэхи хуудаhан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02518. Заказ № 004